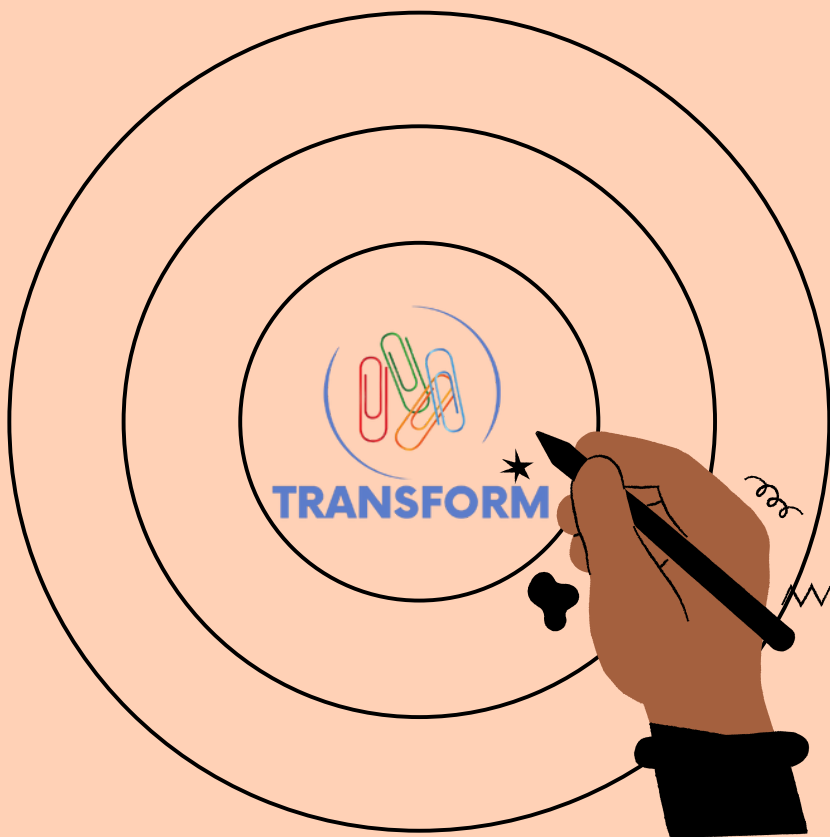

ΑΡΙΘΜΟΣ ΕΡΓΟΥ: 2023-1-IE01-KA220-VET-000159740

Μεθοδολογικός Οδηγός για τη μετασχηματιστική εκπαίδευση στην Ευρώπη

Κατευθυντήρια γραμμή αναφοράς

Co-funded by
the European Union

TRANSFORM

ΣΥΝΤΕΛΕΣΤΕΣ ΚΑΙ ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ

Μεθοδολογικός οδηγός για τη μετασχηματιστική εκπαίδευση στην Ευρώπη

Ο ΨΗΦΙΑΚΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΑΝΑΦΟΡΑΣ ΑΝΑΠΤΥΧΘΗΚΕ ΩΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΟΥ ΕΡΓΟΥ TRANSFORM (ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΝΤΑΞΗ ΚΑΙ ΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗ) ΚΑΙ ΑΠΕΥΘΥΝΕΤΑΙ ΣΕ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΙΕΣ. ΠΕΡΙΛΑΜΒΑΝΕΙ ΘΕΩΡΙΕΣ ΑΠΟ ΕΙΔΙΚΟΥΣ ΣΤΗ ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ, ΜΕΛΕΤΕΣ ΠΕΡΙΠΤΩΣΕΩΝ ΠΟΥ ΠΑΡΟΥΣΙΑΖΟΥΝ ΒΕΛΤΙΣΤΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΕΝΤΑΞΗΣ ΚΑΙ ΕΝΣΩΜΑΤΩΣΗΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΗΣ ΕΕΚ, ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΒΑΣΙΚΕΣ ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΕΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΑΥΤΩΝ ΤΩΝ ΕΝΝΟΙΩΝ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ.

Ημερομηνία Έκδοσης 2025

ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ:

Highlight your commitment to your standards and values.Kamila Wodka, Natalia Truszkowska, Education Agency for Development and Innovation – IDEA not-for-profit Sp. z o.o.

Debora Ercoli, TUCEP – Tiber Umbria Comett Education Programme

Humera Sajid, Meath Partnership

Sitareniou Dimitra, Bokolas Vassilis, Tzika Katerina, XENIOS POLIS

Maria Naiara Julián, Asociación Empresas CON VALORES

Maria Potes Barbas, IPSANTARÉM

ΑΔΕΙΑ ΧΡΗΣΗΣ ΚΑΙ ΑΝΑΓΝΩΡΙΣΗ

Αυτό το έργο διατίθεται με άδεια Creative Commons Attribution - Non Commercial - Share Alike 4.0 International (CC BY-NC-SA 4.0). Δηλώνουμε την ευχαριστίες μας στις πλατφόρμες του Canva για τα οπτικά στοιχεία που χρησιμοποιήθηκαν στο παρόν έγγραφο.

Το έργο Transformative education for inclusion and social integration - TRANSFORM (αριθμός έργου: 2023-1-IE01-KA220-VET-000159740) είναι συν- χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν συνιστά έγκριση του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει τις απόψεις μόνο των συγγραφέων, και η Επιτροπή δεν μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Εισαγωγή στην ένταξη, ενσωμάτωση και μετανάστευση

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Πολιτικές και πλαίσια στα συστήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Σχεδιασμός προγραμμάτων κατάρτισης χωρίς αποκλεισμούς

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Διδασκαλία και υποστήριξη διαφορετικών μαθητών

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Αποτίμηση και αξιολόγηση της ενταξιακής εκπαίδευσης

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Επαγγελματική ανάπτυξη και συνεχής μάθηση

Co-funded by
the European Union

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Εισαγωγή στην ενσωμάτωση ένταξη, και μετανάστευση

Αναπτύχθηκε από: Kamila Wodka, Natalia Truszkowska
Education Agency for Development and Innovation – IDEA not-for-profit Sp. z o.o.

Εισαγωγή και στόχοι

Σήμερα, οι κοινότητες δεν είναι πλέον πολιτισμικά ομοιογενείς, αλλά έχουν γίνει μικρόκοσμοι ποικιλομορφίας, που αντανakλούν τα ποικίλα πολιτιστικά, γλωσσικά και κοινωνικοοικονομικά υπόβαθρα. Σε αυτό το πλαίσιο, υπάρχει μεγάλη ανάγκη να εργαστούν πάνω στη διαφορετικότητα, την ένταξη και την κοινωνική ενσωμάτωση οι εκπαιδευτικοί της Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης (ΕΕΚ), οι κοινωνικοί λειτουργοί και όλοι όσοι υποστηρίζουν τα άτομα που είναι αποκλεισμένα, καθώς οι εκπαιδευτικοί της ΕΕΚ είναι επιφορτισμένοι με την προώθηση περιβαλλόντων μάθησης χωρίς αποκλεισμούς και ενσωμάτωσης που ανταποκρίνονται στις διαφορετικές ανάγκες των εκπαιδευομένων. Το παρόν κεφάλαιο διερευνά τις έννοιες της ένταξης, της ενσωμάτωσης και της μετανάστευσης, αναδεικνύοντας τη σημασία τους στο πλαίσιο της ΕΕΚ και παρέχοντας ιδέες και στρατηγικές για τους εκπαιδευτικούς ώστε να δημιουργήσουν δίκαια και υποστηρικτικά εργαλεία διδασκαλίας και να αντιμετωπίσουν αποτελεσματικά αυτές τις προκλήσεις.

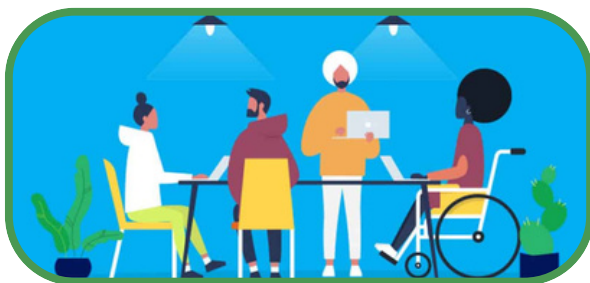

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Κατανόηση βασικών εννοιών

Εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς

Το 1994, η συμπερίληψη παρουσιάστηκε ως μια νέα πολλά υποσχόμενη παιδαγωγική προσέγγιση στο Παγκόσμιο Συνέδριο για την Εκπαίδευση Ειδικών Αναγκών στη Σαλαμάνκα (UNESCO 1994) και αυτός ήταν ένας από τους πρώτους ορισμούς της συμπερίληψης. Υπάρχουν διάφοροι ορισμοί της συμπερίληψης, αλλά συνδυάζοντάς τους διαπιστώνουμε ότι η ενταξιακή εκπαίδευση είναι μια προσέγγιση στην εκπαίδευση και τη μάθηση που διασφαλίζει ότι όλοι οι άνθρωποι έχουν ίση πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση σε περιβάλλον συνεργασίας, ανεξάρτητα από την ικανότητα, την αναπηρία, το υπόβαθρο ή τις προσωπικές περιστάσεις. Για τους εκπαιδευτικούς της ΕΕΚ, εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς σημαίνει σχεδιασμό προγραμμάτων σπουδών και μαθησιακών περιβαλλόντων που είναι προσβάσιμα και προσαρμόζονται σε άτομα με διαφορετικές ανάγκες, όπως μαθητές με αναπηρίες, γλωσσικά εμπόδια, ψυχικές παθήσεις ή πολιτισμικές διαφορές (Jardinez & Natividad, 2024). Η ένταξη διασφαλίζει ότι όλοι οι εκπαιδευόμενοι αισθάνονται ότι εκτιμώνται και έχουν την υποστήριξη που χρειάζονται για να αξιοποιήσουν πλήρως τις δυνατότητές τους. Αυτό περιλαμβάνει την προώθηση μιας κουλτούρας σεβασμού, δικαιοσύνης και συνεργασίας εντός και εκτός της τάξης (Freire & Cesar, 2003).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς

Σε αντίθεση με την ένταξη, η οποία έχει τις ρίζες της στη συστημική αλλαγή, η ενσωμάτωση περιλαμβάνει την προσθήκη συγκεκριμένων υποστηρικτικών μέτρων που βοηθούν τα άτομα να προσαρμοστούν στις υπάρχουσες δομές. Η ένταξη επικεντρώνεται στο να βοηθήσει τους μαθητές με διαφορετικό υπόβαθρο, ιδίως τους μετανάστες, να προσαρμοστούν αποτελεσματικά και να συνεισφέρουν στο νέο εκπαιδευτικό και κοινωνικό περιβάλλον (Omanović & Langley, 2021). Οι εκπαιδευτές ΕΕΚ έχουν τεράστιο αντίκτυπο στην αποτελεσματικότητα της ένταξης των αποκλεισμένων ατόμων. Αυτό περιλαμβάνει την ενίσχυση της αίσθησης του ανήκειν, την οικοδόμηση διαπολιτισμικής κατανόησης και την αντιμετώπιση των συστημικών εμποδίων στη συμμετοχή, πέρα από τη γλωσσική, λόγια ή τεχνική κατάρτιση. Η ενσωμάτωση μπορεί να είναι ένα βήμα προς την ένταξη, ενέχει τον κίνδυνο περιθωριοποίησης εάν τα αποκλεισμένα άτομα δεν συμμετέχουν πραγματικά ή δεν εκτιμώνται (Lough, Barbelet, Njeri, 2022). Έτσι, σε ένα περιβάλλον ΕΕΚ, η ενσωμάτωση μπορεί να περιλαμβάνει την παροχή εξατομικευμένης υποστήριξης σε αποκλεισμένα άτομα για τη γεφύρωση των πολιτισμικών και γνωστικών κενών, την ενθάρρυνση της καθοδήγησης από ομοτίμους, τη συμμετοχή τοπικών φορέων για τη δημιουργία ευκαιριών πρακτικής άσκησης και απασχόλησης για διαφορετικούς εκπαιδευόμενους.

Εκπαίδευση για τη μετανάστευση

Η μετανάστευση εισάγει νέα δυναμική στα συστήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ), καθώς τα άτομα από διαφορετικές χώρες και διαφορετικούς πολιτισμούς συνεισφέρουν με μοναδικές προοπτικές, δεξιότητες και προκλήσεις στα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα. Για τους εκπαιδευτικούς, η αναγνώριση του αντίκτυπου της μετανάστευσης σημαίνει την κατανόηση των ειδικών αναγκών των μεταναστών εκπαιδευομένων, συμπεριλαμβανομένης της απόκτησης της γλώσσας, της αναγνώρισης πιστοποιητικών, της πολιτισμικής προσαρμογής (Tran & Nyland, 2011). Επιπλέον, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αξιοποιήσουν αυτή την ποικιλομορφία για να βελτιώσουν τη μαθησιακή εμπειρία για όλους τους εμπλεκόμενους. Για να το πετύχουν αυτό, θα πρέπει να γνωρίζουν ειδικά εργαλεία και τρόπους ένταξης των μεταναστών στην τοπική κοινότητα.

Co-funded by
the European Union

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Γιατί η ένταξη, η ενσωμάτωση και η μετανάστευση έχουν σημασία στην ΕΕΚ

Η μετανάστευση διαδραματίζει βασικό ρόλο στη διαμόρφωση των σύγχρονων μεταναστευτικών ροών στην Ευρώπη. Η ελεύθερη κυκλοφορία των ανθρώπων εντός της Ευρωπαϊκής Ένωσης επέτρεψε σε πολλούς να αναζητήσουν καλύτερες συνθήκες διαβίωσης και εργασίας. Ταυτόχρονα, μετανάστες από χώρες εκτός Ευρώπης καταφθάνουν αναζητώντας νέες οικονομικές ευκαιρίες. Οι συγκρούσεις, όπως οι εμφύλιοι πόλεμοι, οδηγούν σε μαζικές προσφυγικές ροές, ενώ η κλιματική αλλαγή γίνεται ολοένα και πιο σημαντικός μεταναστευτικός παράγοντας, ιδίως σε περιοχές όπως η Αφρική και η Μέση Ανατολή (Van Mol & De Valk, 2015). Μπροστά σε αυτές τις προκλήσεις, τα επιδέξια μέτρα κοινωνικής και πολιτιστικής ένταξης είναι πολύ σημαντικά. Καθώς οι οικονομίες επιδιώκουν ένα πιο εξειδικευμένο και ευέλικτο εργατικό δυναμικό, τα συστήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ) αναγνωρίζονται όλο και περισσότερο για το ρόλο τους στον εξοπλισμό των μαθητών για διάφορους κλάδους. Η μετανάστευση έχει διαδραματίσει καθοριστικό ρόλο στην ενίσχυση της ανάπτυξης της αγοράς εργασίας, με πολλές χώρες να επωφελούνται από τους μετανάστες που καλύπτουν βασικές ελλείψεις δεξιοτήτων. Ωστόσο, για να εξασφαλιστεί η επιτυχία αυτών των εκπαιδευομένων, είναι ζωτικής σημασίας να αντιμετωπιστούν οι συστημικές ανισότητες και να καλλιεργηθούν περιβάλλοντα που τους ενδυναμώνουν (The Contribution of Migration to Regional Development, 2022).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Γιατί η ένταξη, η ενσωμάτωση και η μετανάστευση έχουν σημασία στην ΕΕΚ

Η ενσωμάτωση των κοινωνικά αποκλεισμένων ατόμων και των μεταναστών, η ανάπτυξη ευαισθησίας και ανταπόκρισης στη διαφορετικότητα και την πολυπολιτισμικότητα είναι ζωτικής σημασίας σήμερα σε έναν παγκοσμιοποιημένο κόσμο. Με τον αυξανόμενο αριθμό διαπολιτισμικών επαφών, τόσο στην επαγγελματική όσο και στην κοινωνική ζωή, η ικανότητα κατανόησης και αποδοχής των πολιτισμικών διαφορών καθίσταται απαραίτητη. Η προώθηση του ανοίγματος σε άλλες προοπτικές ενισχύει τους κοινωνικούς δεσμούς, μειώνει τις προκαταλήψεις και προάγει την αρμονική συνεργασία σε διαφορετικές κοινότητες. Η ευαισθησία στη διαφορετικότητα συμβάλλει επίσης στη δημιουργία περιβαλλόντων χωρίς αποκλεισμούς, όπου όλοι, ανεξάρτητα από το υπόβαθρο ή την πολιτιστική ταυτότητα, μπορούν να αισθάνονται αποδεκτοί και να εκτιμώνται. Αυτού του είδους η προσέγγιση όχι μόνο χτίζει κοινωνικό κεφάλαιο αλλά και τονώνει την καινοτομία, εμπλουτίζοντας τις κοινότητες με νέες ιδέες και εμπειρίες. Επομένως, είναι σημαντικό οι εκπαιδευτές ΕΕΚ να 8 έχουν πρόσβαση σε σύγχρονα εκπαιδευτικά βοηθήματα, ώστε να είναι σε θέση να εφαρμόζουν στρατηγικές που λαμβάνουν υπόψη την πολιτισμική ποικιλομορφία και τις ατομικές ανάγκες.

Είναι ζωτικής σημασίας η ανάπτυξη της πολιτισμικής επάρκειας μέσω της εκμάθησης των αξιών, των τρόπων επικοινωνίας και των μαθησιακών προτιμήσεων των μαθητών, γεγονός που τους επιτρέπει να δημιουργήσουν μια ατμόσφαιρα σεβασμού και ανταπόκρισης. Η προσαρμογή των μεθόδων διδασκαλίας, όπως η εφαρμογή των αρχών του καθολικού σχεδιασμού για τη μάθηση (UDL), υποστηρίζει τη διαθεσιμότητα του μαθησιακού υλικού και εμπλέκει διαφορετικές ομάδες. Η υποστήριξη της απόκτησης γλωσσικής επάρκειας μέσω της συνεργασίας με γλωσσολόγους, η χρήση δίγλωσσων πόρων αποτελεί επίσης σημαντική πτυχή.

Γιατί η ένταξη, η ενσωμάτωση και η μετανάστευση έχουν σημασία στην ΕΕΚ

Σύνοψη και προβληματισμός

Οι κοινότητες σήμερα αντανakλούν αυξανόμενη πολιτιστική, γλωσσική και κοινωνικοοικονομική ποικιλομορφία, δημιουργώντας την επιτακτική ανάγκη να δοθεί έμφαση στην ένταξη, την ενσωμάτωση και τη μετανάστευση στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ΕΕΚ). Η ενταξιακή εκπαίδευση εξασφαλίζει ίση πρόσβαση σε ποιοτική μάθηση για όλους, ικανοποιώντας τις διαφορετικές ανάγκες και προωθώντας το σεβασμό και τη συνεργασία. Η ενσωμάτωση, ενώ παρέχει ειδική υποστήριξη για την προσαρμογή, αποτελεί ένα βήμα προς την ένταξη, αλλά απαιτεί πραγματική δέσμευση για την αποφυγή της περιθωριοποίησης. Η μετανάστευση φέρνει μοναδικές προκλήσεις και ευκαιρίες, καθιστώντας αναγκαίες στρατηγικές όπως η πολιτισμική επάρκεια, οι προσαρμοσμένες μέθοδοι διδασκαλίας, η γλωσσική υποστήριξη και η αξιοποίηση της τεχνολογίας. Με την προώθηση της ποικιλομορφίας και της πολυπολιτισμικότητας, οι εκπαιδευτικοί της ΕΕΚ διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη δημιουργία κοινοτήτων χωρίς αποκλεισμούς, στη μείωση των προκαταλήψεων και στην ενδυνάμωση των εκπαιδευομένων ώστε να επιτύχουν κοινωνικά και οικονομικά.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1

Βιβλιογραφικές Αναφορές

1. Krischler, M., Powell, J. J. W., & Pit-TenCate, I. M. (2019). What is meant by inclusion? On the effects of different definitions on attitudes toward inclusive education. *European Journal of Special Needs Education*, 34(5), 632–648.
<https://doi.org/10.1080/08856257.2019.1580837>
2. UNESCO. (1994). *The Salamanca Statement and Framework for Action on Special Needs Education*. Salamanca, Spain. Paris, France: UNESCO.
3. Freire, S., & César, M. (2003). Inclusive ideals/inclusive practices: how far is a dream from reality? Five comparative case studies. *European Journal of Special Needs Education*, 18(3), 341–354. <https://doi.org/10.1080/0885625032000120224>
4. Bernad-Cavero, O., Núria Llevot Calvet, & Intechopen (Firm). (2018). *New Pedagogical Challenges in the 21st Century : Contributions of Research in Education*. Intechopen.
<https://doi.org/10.5772/intechopen.72341>
5. Sipos, Y., Battisti, B., & Grimm, K. (2008). Achieving transformative sustainability learning: engaging head, hands and heart. *International Journal of Sustainability in Higher Education*, 9(1), 68–86.
<https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/14676370810842193/full/h tml>
6. Jardinez, M. J., & Natividad, L. R. (2024). The Advantages and Challenges of Inclusive Education: Striving for Equity in the classroom. *Shanlax International Journal of Education*, 12(2), 57–65.
<https://doi.org/10.34293/education.v12i2.7182>
7. Omanović, V., & Langley, A. (2023). Assimilation, Integration or Inclusion? A Dialectical Perspective on the Organizational Socialization of Migrants. *Journal of Management Inquiry*, 32(1), 76–97.
<https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/10564926211063777>
8. Lough, O., Barbelet, V. and Njeri, S. (2022) Inclusion and exclusion in humanitarian action: findings from a three-year study. HPG report. London: ODI www.odi.org/en/publications/inclusion-and-exclusion-in-humanitarian-action- findings-from-a-three-year-study
9. Tran, L., & Nyland, C. (2011). *International Vocational Education and Training - the Migration and Learning mix*. Australian Journal of Adult Learning, 51(1), 8–31.
<http://dro.deakin.edu.au/eserv/DU:30055899/tran-internationalvocational- 2011.pdf>
10. The contribution of migration to regional development. (2022). In *OECD regional development studies*.
11. Van Mol, C., & De Valk, H. (2015). Migration and immigrants in Europe: a historical and demographic perspective. In *IMISCOE research series* (pp. 31–55).
https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-21674-4_3

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Πολιτικές και πλαίσια στα συστήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης

Αναπτύχθηκε από: Debora Ercoli
TUCEP – Tiber Umbria Comett Education Programme

Εισαγωγή και Στόχοι

Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει δώσει σταθερά προτεραιότητα στην εκπαίδευση και την κατάρτιση ως ακρογωνιαίους λίθους για την προώθηση της κοινωνικής συνοχής, της οικονομικής ανάπτυξης και της προσωπικής ανάπτυξης. Σύμφωνα με βασικές πολιτικές, όπως ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων, δίνεται ιδιαίτερη έμφαση στη διασφάλιση ισότιμης πρόσβασης στην εκπαίδευση και την κατάρτιση για τους μετανάστες και άλλες ευάλωτες ομάδες. Τα συστήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (EEK) διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην προσπάθεια αυτή, καθώς είναι σε μοναδική θέση να αντιμετωπίσουν τις ελλείψεις δεξιοτήτων, να διευκολύνουν την ένταξη στην αγορά εργασίας και να προωθήσουν τη δια βίου μάθηση. Ωστόσο, η ποικιλομορφία στις δομές και τις προσεγγίσεις της EEK στις ευρωπαϊκές χώρες παρουσιάζει ευκαιρίες και προκλήσεις για την εναρμόνιση των μηχανισμών στήριξης.

Το παρόν κεφάλαιο αποσκοπεί στη διερεύνηση της **ευθυγράμμισης των εθνικών πλαισίων EEK** με τους ευρύτερους στόχους των ευρωπαϊκών εκπαιδευτικών πολιτικών, ενώ παράλληλα προσδιορίζει **βέλτιστες πρακτικές και στρατηγικές για την ενίσχυση της συμμετοχικότητας και της αποτελεσματικότητας των συστημάτων EEK**, ιδίως για τους μετανάστες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Θεωρητικό υπόβαθρο

Τα τελευταία πέντε χρόνια, η Ευρώπη έχει υποδεχθεί πολλούς νέους μετανάστες. Αυτό δημιούργησε προκλήσεις για να βοηθηθούν αυτοί και οι οικογένειές τους να εγκατασταθούν και να ευημερήσουν. Η εκπαίδευση και η κατάρτιση είναι απαραίτητες για την επιτυχή ένταξή τους, καθώς ανοίγουν πόρτες στην αγορά εργασίας.

Η Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (EEK) είναι ιδιαίτερα αποτελεσματική για να βοηθήσει τους νέους να μεταβούν από το σχολείο στην εργασία, ιδίως για τους νέους που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση. Ωστόσο, τα συστήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης έχουν συχνά χρησιμοποιηθεί με ασυνέπεια για τους μετανάστες και πολλοί αντιμετωπίζουν εμπόδια όπως περιορισμένοι πόροι, γλωσσικές διαφορές και έλλειψη ενημέρωσης για τις διαθέσιμες ευκαιρίες.

Το βασικό μήνυμα είναι ότι η οικοδόμηση συστημάτων EEK χωρίς αποκλεισμούς και ευέλικτων συστημάτων τους ωφελεί όλους - όχι μόνο τους μετανάστες αλλά και άλλους μειονεκτούντες μαθητές - δημιουργώντας ισχυρότερα, πιο προσαρμόσιμα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Εκπαίδευση για τη μετανάστευση

Σε αυτό το πλαίσιο, από το 2016, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποστηρίζει τα κράτη μέλη της ΕΕ στις προσπάθειές τους να ενσωματώσουν τους μετανάστες στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, από την εκπαίδευση και τη φροντίδα στην πρώιμη παιδική ηλικία έως την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι οι μαθητές με προσφυγικό ή μεταναστευτικό υπόβαθρο συχνά αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην προσαρμογή τους σε ένα νέο μαθησιακό περιβάλλον. Από την άλλη πλευρά, οι επαγγελματίες της εκπαίδευσης και της κατάρτισης μπορούν να επωφεληθούν σημαντικά από την καθοδήγηση και την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών για την αποτελεσματική κάλυψη των μαθησιακών αναγκών των μαθητών σε ποικιλόμορφες και πολύγλωσσες τάξεις.

**Co-funded by
the European Union**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Θεωρητικό υπόβαθρο

Τα τελευταία πέντε χρόνια, η Ευρώπη έχει υποδεχθεί πολλούς νέους μετανάστες. Αυτό δημιούργησε προκλήσεις για να βοηθηθούν αυτοί και οι οικογένειές τους να εγκατασταθούν και να ευημερήσουν. Η εκπαίδευση και η κατάρτιση είναι απαραίτητες για την επιτυχή ένταξή τους, καθώς ανοίγουν πόρτες στην αγορά εργασίας.

Η Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (EEK) είναι ιδιαίτερα αποτελεσματική για να βοηθήσει τους νέους να μεταβούν από το σχολείο στην εργασία, ιδίως για τους νέους που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση. Ωστόσο, τα συστήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης έχουν συχνά χρησιμοποιηθεί με ασυνέπεια για τους μετανάστες και πολλοί αντιμετωπίζουν εμπόδια όπως περιορισμένοι πόροι, γλωσσικές διαφορές και έλλειψη ενημέρωσης για τις διαθέσιμες ευκαιρίες.

Το βασικό μήνυμα είναι ότι η οικοδόμηση συστημάτων EEK χωρίς αποκλεισμούς και ευέλικτων συστημάτων τους ωφελεί όλους - όχι μόνο τους μετανάστες αλλά και άλλους μειονεκτούντες μαθητές - δημιουργώντας ισχυρότερα, πιο προσαρμόσιμα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Σε αυτό το πλαίσιο, από το 2016, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή υποστηρίζει τα κράτη μέλη της ΕΕ στις προσπάθειές τους να ενσωματώσουν τους μετανάστες στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης, από την εκπαίδευση και τη φροντίδα στην πρώιμη παιδική ηλικία έως την τριτοβάθμια εκπαίδευση. Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι οι μαθητές με προσφυγικό ή μεταναστευτικό υπόβαθρο συχνά αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην προσαρμογή τους σε ένα νέο μαθησιακό περιβάλλον. Από την άλλη πλευρά, οι επαγγελματίες της εκπαίδευσης και της κατάρτισης μπορούν να επωφεληθούν σημαντικά από την καθοδήγηση και την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών για την αποτελεσματική κάλυψη των μαθησιακών αναγκών των μαθητών σε ποικιλόμορφες και πολύγλωσσες τάξεις.

**Co-funded by
the European Union**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Θεωρητικό υπόβαθρο

Τον Νοέμβριο του 2020, η Επιτροπή παρουσίασε το σχέδιο δράσης για την ένταξη και την ενσωμάτωση 2021-2027, με στόχο την προώθηση της ενσωμάτωσης μέσω μιας ολοκληρωμένης προσέγγισης στην οποία συμμετέχουν οι μεταναστευτικές και τοπικές κοινότητες, οι εργοδότες, η κοινωνία των πολιτών και όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης. Το σχέδιο υπογραμμίζει τη σημασία της παροχής στοχευμένης υποστήριξης καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας ένταξης.

Ενώ οι εθνικές κυβερνήσεις έχουν την πρωταρχική ευθύνη για τον σχεδιασμό και την 13 εφαρμογή των κοινωνικών πολιτικών, η ΕΕ διαδραματίζει βασικό ρόλο στην παροχή βοήθειας στα κράτη μέλη, παρέχοντας χρηματοδότηση, αναπτύσσοντας κατευθυντήριες γραμμές και ενθαρρύνοντας τις σχετικές συμπράξεις. Βασική εστίαση του σχεδίου είναι η εκπαίδευση και κατάρτιση χωρίς αποκλεισμούς, από την πρώιμη παιδική ηλικία έως την τριτοβάθμια εκπαίδευση, με έμφαση στην ταχύτερη αναγνώριση των προσόντων και την εκμάθηση γλωσσών, με την υποστήριξη της χρηματοδότησης της ΕΕ.

Co-funded by
the European Union

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Στρατηγικές ευθυγράμμιση των προγραμμάτων κατάρτισης με τις ευρωπαϊκές πολιτικές ΕΕΚ

Η ευθυγράμμιση των εθνικών πλαισίων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ) με τις ευρύτερες ευρωπαϊκές πολιτικές ΕΕΚ απαιτεί μια στρατηγική προσέγγιση που γεφυρώνει τις εθνικές προτεραιότητες με τους κοινούς στόχους που περιγράφονται στις ευρωπαϊκές πολιτικές πρωτοβουλίες. Ακολουθούν βασικά βήματα και στρατηγικές για την επίτευξη αυτής της ευθυγράμμισης:

1. Υιοθέτηση πλαισίων και κατευθυντήριων γραμμών πολιτικής της ΕΕ

Ενσωμάτωση των βασικών συστάσεων της ΕΕ, όπως το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για τις δεξιότητες, η Διαδικασία της Κοπεγχάγης και η Σύσταση του Συμβουλίου για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση για τη βιώσιμη ανταγωνιστικότητα, την κοινωνική δικαιοσύνη και την ανθεκτικότητα, στις εθνικές στρατηγικές.

2. Καθιέρωση διασυνοριακής συνεργασίας

- Προώθηση της ανταλλαγής βέλτιστων πρακτικών μέσω προγραμμάτων που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ, όπως το Erasmus+ και το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ).
- Συμμετοχή σε πρωτοβουλίες όπως η Ευρωπαϊκή Συμμαχία για τη Μαθητεία (EaFfA) για την ενίσχυση της συνεργασίας στον τομέα της μαθητείας και της μάθησης με βάση την εργασία.

3. Ενίσχυση της δέσμευσης των ενδιαφερομένων μερών

- Συνεργασία με τους εργοδότες, τα εκπαιδευτικά ιδρύματα και τους κοινωνικούς εταίρους για να διασφαλιστεί ότι τα εθνικά πλαίσια αντικατοπτρίζουν τόσο τις ανάγκες της αγοράς εργασίας όσο και τους στόχους της ΕΕ.
- Προώθηση πρωτοβουλιών με επίκεντρο τους μετανάστες, σε συνεργασία με ΜΚΟ και κοινοτικές οργανώσεις για την ανάπτυξη προγραμμάτων κατάρτισης χωρίς αποκλεισμούς και προσαρμοσμένων στις ανάγκες των μεταναστών.

Co-funded by
the European Union

4. Βελτίωση της διασφάλισης και παρακολούθησης της ποιότητας

- Υιοθέτηση του ευρωπαϊκού πλαισίου διασφάλισης ποιότητας στην επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση (EQAVET)
- Τακτική παρακολούθηση και αξιολόγηση των αποτελεσμάτων των πολιτικών επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης με τη χρήση δεικτών αναφοράς από τη διεύθυνση των δεικτών εκσυγχρονισμού της ΕΕ στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

5. Διευκόλυνση της αναγνώρισης δεξιοτήτων και της κινητικότητας

- Απλοποίηση της αναγνώρισης των προσόντων και της προηγούμενης μάθησης μέσω εργαλείων όπως το Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Προσόντων (EQF) και το Europass. Μέσω αυτών των εργαλείων οι πάροχοι ΕΕΚ μπορούν να καταστήσουν τα εθνικά προσόντα ευκολότερα κατανοητά και περισσότερο συγκρίσιμα. Επιδιώκεται επίσης η υποστήριξη της διασυννοριακής κινητικότητας των εκπαιδευομένων και των εργαζομένων, συμπεριλαμβανομένων των μεταναστών, προωθώντας τη διαβίωση μάθησης και την επαγγελματική ανάπτυξη σε ολόκληρη την Ευρώπη.
- Ενθάρρυνση της χρήσης μικροπιστοποιητικών για την επικύρωση συγκεκριμένων δεξιοτήτων, ιδίως για μετανάστες με διαφορετικό εκπαιδευτικό υπόβαθρο.

6. Επενδύστε στην ανάπτυξη των εκπαιδευτικών και των εκπαιδευτών

- Εφοδιασμός των εκπαιδευτικών με τις δεξιότητες που απαιτούνται για την παροχή υψηλής ποιότητας κατάρτισης χωρίς αποκλεισμούς, ευθυγραμμισμένης με τις προτεραιότητες της ΕΕ, όπως η ένταξη και η πολυμορφία, η ψηφιοποίηση και η βιωσιμότητα.
- Ανάπτυξη προγραμμάτων συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης για τους εκπαιδευτές ΕΕΚ σύμφωνα με τα πρότυπα της ΕΕ.

7. Στόχευση των μεταναστών και των ευάλωτων ομάδων

- Δημιουργία προσαρμοσμένων διαδρομών που αντιμετωπίζουν τις μοναδικές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες, συμπεριλαμβανομένων των γλωσσικών εμποδίων, της πολιτιστικής ενσωμάτωσης και της αξιολόγησης δεξιοτήτων.
- Ενσωμάτωση έργων που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ για τη στήριξη της ένταξης των μεταναστών σε προγράμματα ΕΕΚ.

Co-funded by
the European Union

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Υποστήριξη πολιτικών χωρίς αποκλεισμούς στα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα

Οι επικεφαλής της ΕΕΚ διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην ανάπτυξη στρατηγικών που διασφαλίζουν ότι όλοι οι μαθητές, ανεξάρτητα από το υπόβαθρο ή τις ικανότητές τους, έχουν πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση. Αυτές οι στρατηγικές χωρίς αποκλεισμούς θα πρέπει να δίνουν έμφαση στην ανάπτυξη πολιτικής, στη συμμετοχή της κοινότητας και στην πρακτική εφαρμογή για τη βελτίωση των στρατηγικών ένταξης στα σχολεία και σε άλλα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα.

Οι ακόλουθες αρχές αντιπροσωπεύουν σχετικά στοιχεία για το σχεδιασμό και την εφαρμογή στρατηγικών χωρίς αποκλεισμούς σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα:

Εντοπισμός εμποδίων στην ένταξη

Είναι σημαντικό να αξιολογούνται οι υπάρχουσες προκλήσεις ακόμη και πριν από την προώθηση της πολιτιστικής ένταξης στα εκπαιδευτικά πλαίσια. Τα εμπόδια στην εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς μπορεί να είναι φυσικά, όπως οι μη προσβάσιμες εγκαταστάσεις, ή συστημικά, όπως προγράμματα σπουδών με μεροληψίες ή οι πολιτικές. Οι ηγέτες της ΕΕΚ πρέπει να αξιολογήσουν διεξοδικά αυτά τα εμπόδια για να αναπτύξουν στοχευμένες, αποτελεσματικές λύσεις.

Συγκέντρωση πληροφοριών από την Κοινότητα

Η συμμετοχή της κοινότητας είναι ζωτικής σημασίας για τη δημιουργία περιβαλλόντων μάθησης χωρίς αποκλεισμούς. Η συμμετοχή των μαθητών, των γονέων, των εκπαιδευτικών και άλλων ενδιαφερομένων παρέχει πολύτιμες πληροφορίες για τις ανάγκες τους και τις εμπειρίες τους. Εργαλεία όπως οι έρευνες, οι ομάδες εστίασης, οι συναντήσεις στο δημαρχείο και οι επιτροπές πολυμορφίας ενισχύουν τη συνεργασία και βοηθούν στη διαμόρφωση στρατηγικών χωρίς αποκλεισμούς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Ανάπτυξη πολιτικής και προγράμματος σπουδών

Η εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς ξεκινά με σαφείς πολιτικές και ισότιμα προγράμματα σπουδών. Οι πολιτικές θα πρέπει να καθορίζουν τη δέσμευση του ιδρύματος για συμμετοχικότητα, συμπεριλαμβανομένων των μέτρων κατά των διακρίσεων, των διευκολύνσεων για τις αναπηρίες και της υποστήριξης των περιθωριοποιημένων ομάδων. Τα προγράμματα σπουδών θα πρέπει να ενσωματώνουν ποικίλες προοπτικές και να προωθούν την κριτική σκέψη και την πολιτισμική επάρκεια.

Επαγγελματική ανάπτυξη και κατάρτιση

Οι εκπαιδευτικοί χρειάζονται εκπαίδευση για να δημιουργήσουν περιβάλλοντα χωρίς αποκλεισμούς. Τα προγράμματα επαγγελματικής ανάπτυξης θα πρέπει να αφορούν την πολιτισμική επάρκεια, τη διαφοροποιημένη διδασκαλία και τις μεθόδους διδασκαλίας χωρίς αποκλεισμούς. Οι συνεχείς πόροι και η υποστήριξη διασφαλίζουν ότι οι εκπαιδευτικοί παραμένουν ενημερωμένοι σχετικά με τις βέλτιστες πρακτικές και τις αναδυόμενες τάσεις.

Co-funded by
the European Union

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Δημιουργία υποστηρικτικών δομών

Η βιώσιμη ενσωμάτωση απαιτεί ειδικές δομές, όπως συντονιστές ενσωμάτωσης, υπεύθυνους ποικιλομορφίας και κέντρα πόρων. Η καθοδήγηση από ομοτίμους, οι εξωσχολικές δραστηριότητες χωρίς αποκλεισμούς και οι εξειδικευμένοι ρόλοι υποστήριξης παρέχουν πόρους για να βοηθήσουν τους φοιτητές να ευημερήσουν.

Εφαρμογή πρακτικών χωρίς αποκλεισμούς

Πρωώθηση μιας κουλτούρας χωρίς αποκλεισμούς: Προώθηση του σεβασμού και του ανήκειν μέσω εργαστηρίων ποικιλομορφίας, πολιτιστικών εκδηλώσεων και εκστρατειών χωρίς αποκλεισμούς. Οι πρωτοβουλίες υπό την καθοδήγηση των φοιτητών και οι λέσχες διαφορετικότητας ενδυναμώνουν την ενεργό συμμετοχή στη δημιουργία ισότιμων περιβαλλόντων.

Συνεχής παρακολούθηση και ανατροφοδότηση: Αξιολογείτε τακτικά τις στρατηγικές ένταξης με εργαλεία όπως έρευνες και μετρήσεις επιδόσεων. Η ανατροφοδότηση από τους μαθητές, τους γονείς και το προσωπικό διασφαλίζει τη συνεχή βελτίωση και την ευθυγράμμιση με τις ανάγκες της κοινότητας.

Co-funded by
the European Union

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Μελέτες περίπτωσης ή παραδείγματα

Μελέτες περιπτώσεων για την εκπαιδευτική ένταξη μπορούν να προσφέρουν γνώσεις καθώς και μοντέλα για τη δημιουργία μαθησιακών περιβαλλόντων χωρίς αποκλεισμούς ως παραδείγματα αποτελεσματικών εργαλείων και προσεγγίσεων στον τομέα αυτό. Από αυτή την άποψη, οι ακόλουθες βέλτιστες πρακτικές και μελέτες περιπτώσεων μπορούν να υποστηρίξουν τους ηγέτες της ΕΕΚ να συμπεριλάβουν πολιτικές χωρίς αποκλεισμούς στα εκπαιδευτικά περιβάλλοντα:

Ομάδες εργασίας του Ευρωπαϊκού Εκπαιδευτικού Χώρου

για να βοηθήσουν στην ένταξη των προσφύγων και των μεταναστών, η Επιτροπή διευκολύνει την ανταλλαγή ορθών πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ μέσω δραστηριοτήτων αμοιβαίας μάθησης που καλύπτουν διαφορετικά θέματα και εκπαιδευτικά επίπεδα (από την παιδική ηλικία έως την εκπαίδευση ενηλίκων).

Πιστοποίηση των δεξιοτήτων των προσφύγων και των μεταναστών στη Νορβηγία

Περιλαμβάνει μέτρα που λαμβάνονται για την επιτάχυνση της χαρτογράφησης και της επικύρωσης των δεξιοτήτων και των ικανοτήτων των προσφύγων και άλλων μεταναστών.

Schools4Inclusion:

Το πρόγραμμα αυτό προωθεί την εκπαίδευση των παιδιών μεταναστών χωρίς αποκλεισμούς. Βασίζεται στις αρχές της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς και της συμμετοχής του συνόλου του σχολείου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Σύνοψη και αναστοχασμός

Το κεφάλαιο αυτό δίνει έμφαση στο ρόλο των συστημάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ) στην προώθηση της κοινωνικής συνοχής και της οικονομικής ανάπτυξης, ενώ παράλληλα αντιμετωπίζει τις ελλείψεις δεξιοτήτων και την ένταξη στην αγορά εργασίας. Διερευνά την ευθυγράμμιση των εθνικών πλαισίων ΕΕΚ με τις ευρωπαϊκές εκπαιδευτικές πολιτικές, ιδίως για τους μετανάστες και τις ευάλωτες ομάδες.

Τα κυριότερα σημεία περιλαμβάνουν:

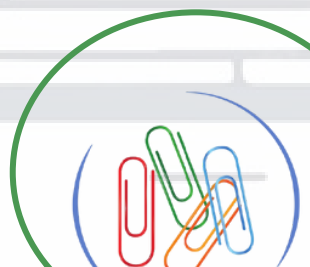
- Η σημασία της συμμετοχικότητας και της ευελιξίας στα συστήματα ΕΕΚ για την αντιμετώπιση εμποδίων όπως η γλώσσα και οι περιορισμοί πόρων.
- Πρακτικά βήματα και στρατηγικές για την ευθυγράμμιση των προγραμμάτων κατάρτισης με τις ευρωπαϊκές πολιτικές, όπως η ενίσχυση της διασυννοριακής συνεργασίας, η υιοθέτηση πλαισίων και κατευθυντήριων γραμμών πολιτικής της ΕΕ, η εμπλοκή των ενδιαφερομένων, η ανάπτυξη των επαγγελματιών, η διευκόλυνση της αναγνώρισης δεξιοτήτων και η προσαρμογή των προγραμμάτων κατάρτισης στις συγκεκριμένες ανάγκες του στόχου.
- Αρχές για το σχεδιασμό και την εφαρμογή στρατηγικών χωρίς αποκλεισμούς σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα
- Πρακτικά παραδείγματα σχετικά με την εκπαιδευτική ένταξη που παρέχουν γνώσεις καθώς και μοντέλα για τη δημιουργία πιο ενταξιακών μαθησιακών περιβαλλόντων ως παραδείγματα αποτελεσματικών εργαλείων και προσεγγίσεων στον τομέα αυτό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Αναστοχαστικές ερωτήσεις για τους εκπαιδευόμενους:

- **Κατανόηση των εμποδίων:** Ποιες είναι ορισμένες κοινές προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι μετανάστες κατά την πρόσβαση στην επαγγελματική εκπαίδευση και πώς μπορούν να αντιμετωπιστούν;
- **Ευθυγράμμιση πολιτικής:** Πώς επηρεάζουν οι πολιτικές της ΕΕ, όπως το ευρωπαϊκό θεματολόγιο για τις δεξιότητες, τις εθνικές προσεγγίσεις για την εκπαίδευση και την κατάρτιση;
- **Ρόλος των εκπαιδευτικών:** Σε ποιες συγκεκριμένες δεξιότητες ή κατάρτιση θα πρέπει να εστιάσουν οι εκπαιδευτές ΕΕΚ για να προωθήσουν περιβάλλοντα μάθησης χωρίς αποκλεισμούς;
- **Κοινωνική δέσμευση:** Πώς μπορεί η συμμετοχή της κοινότητας να ενισχύσει τη συμμετοχικότητα και την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων ΕΕΚ;
- **Μελέτες περιπτώσεων:** Σκεφτείτε μια από τις μελέτες περίπτωσης που παρουσιάστηκαν (π.χ. καθολικός σχεδιασμός για τη μάθηση ή επικύρωση δεξιοτήτων στη Νορβηγία). Ποια διδάγματα μπορούν να εφαρμοστούν στο δικό σας τοπικό εκπαιδευτικό πλαίσιο;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2

Βιβλιογραφικές Αναφορές

1. Krischler, M., Powell, J. J. W., & Pit-Ten Cate, I. M. (2019). What is meant by inclusion? On the effects of different definitions on attitudes toward inclusive education. *European Journal of Special Needs Education*, 34(5), 632–648. <https://doi.org/10.1080/08856257.2019.1580837>
2. UNESCO. (1994). *The Salamanca Statement and Framework for Action on Special Needs Education*. Salamanca, Spain. Paris, France: UNESCO.
3. Freire, S., & César, M. (2003). Inclusive ideals/inclusive practices: how far is a dream from reality? Five comparative case studies. *European Journal of Special Needs Education*, 18(3), 341–354. <https://doi.org/10.1080/0885625032000120224>
4. Bernad-Cavero, O., Núria Llevot Calvet, & Intechopen (Firm. (2018). *New Pedagogical Challenges in the 21st Century : Contributions of Research in Education*. Intechopen <https://doi.org/10.5772/intechopen.72341>
5. Sipos, Y., Battisti, B., & Grimm, K. (2008). Achieving transformative sustainability learning: engaging head, hands and heart. *International Journal of Sustainability in Higher Education*, 9(1), 68–86. <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/14676370810842193/full/html>
6. Jardinez, M. J., & Natividad, L. R. (2024). The Advantages and Challenges of Inclusive Education: Striving for Equity in the classroom. *Shanlax International Journal of Education*, 12(2), 57–65. <https://doi.org/10.34293/education.v12i2.7182>
7. Omanović, V., & Langley, A. (2023). Assimilation, Integration or Inclusion? A Dialectical Perspective on the Organizational Socialization of Migrants. *Journal of Management Inquiry*, 32(1), 76-97. <https://journals.sagepub.com/doi/10.1177/10564926211063777>
8. Lough, O., Barbelet, V. and Njeri, S. (2022) Inclusion and exclusion in humanitarian action: findings from a three-year study. HPG report. London: [ODI](https://www.odihumanitarian.org/en/publications/inclusion-and-exclusion-in-humanitarian-action-findings-from-a-three-year-study) www.odihumanitarian.org/en/publications/inclusion-and-exclusion-in-humanitarian-action-findings-from-a-three-year-study
9. Tran, L., & Nyland, C. (2011). *International Vocational Education and Training - the Migration and Learning mix*. *Australian Journal of Adult Learning*, 51(1), 8–31. <http://dro.deakin.edu.au/eserv/DU:30055899/tran-internationalvocational-2011.pdf>
10. The contribution of migration to regional development. (2022). In *OECD regional development studies*.
11. Van Mol, C., & De Valk, H. (2015). Migration and immigrants in Europe: a historical and demographic perspective. In *IMISCOE research series* (pp. 31–55). https://link.springer.com/chapter/10.1007/978-3-319-21674-4_3

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Σχεδιασμός προγραμμάτων κατάρτισης χωρίς αποκλεισμούς

Αναπτύχθηκε από: Humera Sajid
Meath Partnership

Εισαγωγή και Στόχοι

Η δημιουργία εκπαιδευτικών προγραμμάτων χωρίς αποκλεισμούς έχει γίνει όχι απλώς στόχος, αλλά αναγκαιότητα, καθώς η ευρωπαϊκή κοινωνία γίνεται όλο και πιο ποικιλόμορφη. Σε αυτό το κεφάλαιο θα διερευνήσουμε την ανάπτυξη των προγραμμάτων κατάρτισης που απευθύνονται σε όλους τους εκπαιδευόμενους, με ιδιαίτερη έμφαση στην υποστήριξη των ατόμων με μεταναστευτικό υπόβαθρο. Θα εξετάσουμε επίσης τις θεμελιώδεις αρχές της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς, τις στρατηγικές για την αντιμετώπιση των πολύπλευρων αναγκών των διαφορετικών μαθητών και τις μεθόδους για τη δημιουργία, την εφαρμογή και την αξιολόγηση αποτελεσματικών προγραμμάτων κατάρτισης χωρίς αποκλεισμούς. Αυτό το κεφάλαιο έχει ως στόχο να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς και τους εκπαιδευτές να κατανοήσουν τις αρχές της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς και να παρέχει πρακτικές στρατηγικές για την ικανοποίηση των ποικίλων αναγκών των εκπαιδευομένων. Καλύπτει τον τρόπο ανάπτυξης περιεχομένου και διδακτικού υλικού χωρίς αποκλεισμούς, την εφαρμογή αποτελεσματικών στρατηγικών διδασκαλίας και την αξιολόγηση προγραμμάτων χωρίς αποκλεισμούς. Μέχρι το τέλος, οι αναγνώστες θα είναι προετοιμασμένοι για να δημιουργήσουν αποτελεσματικές μαθησιακές εμπειρίες που προωθούν την ένταξη και την επιτυχία όλων των εκπαιδευομένων στα συστήματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (EEK) της Ευρώπης.

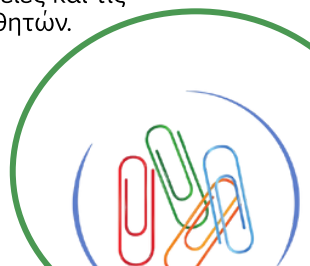
Θεωρητικό πλαίσιο

Η ενταξιακή εκπαίδευση βασίζεται σε πολλές σημαντικές ιδέες από ειδικούς που μελετούν τον τρόπο με τον οποίο οι άνθρωποι μαθαίνουν. Αυτές οι ιδέες μας βοηθούν να κατανοήσουμε γιατί είναι σημαντικό να συμπεριλάβουμε όλους τους ανθρώπους στις τάξεις μας και πώς μπορούμε να το κάνουμε καλά. Ο Vygotsky (1978) μας δίδαξε ότι η μάθηση συμβαίνει καλύτερα όταν αλληλοεπιδρούμε με τους άλλους. Πίστευε ότι μαθαίνουμε μιλώντας και συνεργαζόμενοι με τους ανθρώπους γύρω μας, ιδιαίτερα με εκείνους που γνωρίζουν λίγο περισσότερα από εμάς. Αυτή η ιδέα υποστηρίζει την ομαδική εργασία και τη διδασκαλία από ομότιμους στις τάξεις. Ο Gardner (1983) έδειξε ότι οι άνθρωποι είναι έξυπνοι με διαφορετικούς τρόπους, όχι μόνο με έναν. Είπε ότι υπάρχουν πολλοί τύποι ευφυΐας, όπως το να είσαι καλός με τις λέξεις, τους αριθμούς, τη μουσική ή να καταλαβαίνεις τους άλλους. Αυτό σημαίνει ότι οι δάσκαλοι πρέπει να χρησιμοποιούν διαφορετικούς τρόπους διδασκαλίας και να αφήνουν τους μαθητές να δείχνουν τι έχουν μάθει με διάφορους τρόπους.

Universal Design for Learning

Σύμφωνα με τους Rose και Meyer (2002), η προσαρμογή των μαθημάτων που λειτουργούν για όλους, ανεξάρτητα από το πώς μαθαίνουν καλύτερα, είναι σημαντική. Το ονομάζουν καθολικό σχεδιασμό για τη μάθηση. Πρόκειται για το σχεδιασμό και την παροχή του προγράμματος σπουδών σύμφωνα με τις ανάγκες, τα ενδιαφέροντα και το επίπεδο δεξιοτήτων κάθε μαθητή. Αυτό μπορεί να σημαίνει τη χρήση εικόνων, βίντεο και πρακτικών δραστηριοτήτων και όχι μόνο βιβλίων. Ο Bronfenbrenner (1979) μας υπενθύμισε ότι η οικογένεια, το σχολείο και η κοινότητα ενός ατόμου παίζουν ρόλο στη μάθησή του. Είπε ότι πρέπει να σκεφτούμε όλα αυτά τα μέρη της ζωής ενός μαθητή για να καταλάβουμε πώς μαθαίνει καλύτερα. Αυτό σημαίνει ότι πρέπει να συνεργαστούμε με τις οικογένειες και τις κοινότητες για να υποστηρίξουμε τη μάθηση των μαθητών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Άλλοι ερευνητές που βασίζονται στο έργο του Vygotsky έχουν δείξει πόσο σημαντική είναι η κουλτούρα στη μάθηση (Lantolf, 2000). Σύμφωνα με αυτούς, το πολιτισμικό μας υπόβαθρο διαμορφώνει τον τρόπο με τον οποίο σκεφτόμαστε και μαθαίνουμε. Αυτό σημαίνει ότι οι εκπαιδευτικοί πρέπει να σέβονται και να χρησιμοποιούν τις πολιτισμικές γνώσεις των μαθητών στα μαθήματά τους.

Οι Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) βασίζονται στους προηγούμενους Αναπτυξιακούς Στόχους της Χιλιετίας (ΑΣΧ) και αποσκοπούν στην εξασφάλιση εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς και 25 ισότιμης εκπαίδευσης για όλους. Ο ΣΒΑ 4 καλεί τις χώρες να παρέχουν ποιοτική εκπαίδευση και να προωθούν τις ευκαιρίες δια βίου μάθησης. Το Πλαίσιο Δράσης για την Εκπαίδευση 2030 έχει υιοθετηθεί σε παγκόσμιο επίπεδο για να υποστηρίξει την πρόοδο προς την επίτευξη του SDG 4, τονίζοντας την ανάγκη αντιμετώπισης όλων των μορφών αποκλεισμού και περιθωριοποίησης, ιδίως όσον αφορά την πρόσβαση, τη συμμετοχή και τα μαθησιακά αποτελέσματα. Peters, (2004)

Όλες αυτές οι ιδέες μαζί βοηθούν τους εκπαιδευτικούς να δημιουργήσουν τάξεις όπου όλοι μπορούν να μάθουν καλά, ανεξάρτητα από το υπόβαθρο ή τις ικανότητές τους. Μας δείχνουν ότι η εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς δεν έχει να κάνει μόνο με το να βρίσκονται όλοι στην ίδια αίθουσα, αλλά και με την εκτίμηση των μοναδικών τρόπων μάθησης και σκέψης του καθενός.

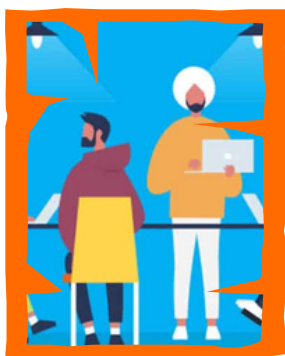

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Αρχές της ενταξιακής εκπαίδευσης

Η ενταξιακή εκπαίδευση βασίζεται στη θεμελιώδη πεποίθηση ότι όλοι οι μαθητές, ανεξάρτητα από το υπόβαθρο, τις ικανότητες ή τις συνθήκες, θα πρέπει να έχουν ίσες ευκαιρίες μάθησης, συμμετοχής και εκπαίδευσης, και να επιτύχουν σε εκπαιδευτικά περιβάλλοντα (UNESCO, 2017). Οι παραδοσιακές εκπαιδευτικές προσεγγίσεις συχνά υπολείπονται όταν συνεργάζονται με ενήλικες επαγγελματίες που φέρνουν πλούσιες εμπειρίες ζωής, διαφορετικές προοπτικές και συγκεκριμένες μαθησιακές ανάγκες. Η αναγνώριση αυτών των μοναδικών χαρακτηριστικών μπορεί να μετατρέψει την εκπαίδευση από μια καθημερινή απαίτηση σε ένα ισχυρό εργαλείο για προσωπική και οργανωτική ανάπτυξη. Αυτές οι αρχές καθοδηγούν τους εκπαιδευτικούς στη δημιουργία μαθησιακών περιβαλλόντων που όχι μόνο δέχονται τη διαφορετικότητα αλλά την αξιοποιούν ενεργά ως πλεονέκτημα στην εκπαιδευτική διαδικασία. Τηρώντας αυτές τις αρχές, οι εκπαιδευτές μπορούν να δημιουργήσουν πιο δίκαιες, ευέλικτες και αποτελεσματικές μαθησιακές εμπειρίες για όλους τους μαθητές.

Οι ενήλικες εκπαιδευόμενοι είναι αυτοκατευθυνόμενοι και παρακινούνται από σαφή, απτά οφέλη (Diversio, 2023). Συμμετέχουν περισσότερο όταν τα προγράμματα κατάρτισης παρουσιάζουν άμεση αξία για την εργασία τους και την προσωπική τους ανάπτυξη. Το κλειδί είναι να κάνουμε τη διαδικασία μάθησης να μοιάζει σχετική και σκόπιμη, με τα αρχικά στάδια να είναι σχεδιασμένα ώστε να είναι απλά και ελκυστικά.

Οι προηγούμενες εμπειρίες ζωής διαμορφώνουν σημαντικά τον τρόπο με τον οποίο οι ενήλικες μαθαίνουν. Ενώ αυτό μπορεί να επιταχύνει την κατανόηση, φέρνει επίσης πιθανές 26 προκαταλήψεις. Η αποτελεσματική κατάρτιση αναγνωρίζει αυτές τις εμπειρίες, ενσωματώνοντας μεθόδους που βοηθούν τους εκπαιδευόμενους να εξετάσουν κριτικά τις υπάρχουσες προοπτικές τους (Diversio, 2023). Η στοχοθεσία καθίσταται ζωτικής σημασίας, με υποστηρικτικά εργαλεία και πληροφορίες που συνδέουν τη μάθηση με τα αποτελέσματα του πραγματικού κόσμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

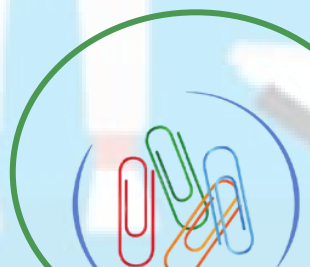
Αρχές της ενταξιακής εκπαίδευσης

Η πρακτικότητα είναι πρωταρχικής σημασίας για τους ενήλικες εκπαιδευόμενους. Τους ελκύουν οι προσεγγίσεις επίλυσης προβλημάτων και η κατάρτιση που μπορούν να εφαρμοστούν άμεσα στο εργασιακό τους περιβάλλον (Diversio, 2023). Αυτό σημαίνει τη χρήση διαδραστικών μεθόδων, όπως οι μελέτες περιπτώσεων, οι προσομοιώσεις και οι ασκήσεις αναστοχασμού, που επιτρέπουν στους εκπαιδευόμενους να συνδέσουν τη νέα γνώση με τις υπάρχουσες δεξιότητες και την εμπειρία τους. Η μάθηση θα πρέπει να φαίνεται σαν εργαλείο βελτίωσης και όχι σαν μια απλή ακαδημαϊκή άσκηση.

Η εκπαίδευση ενηλίκων ευδοκιμεί στην πολυμορφία, την καθοδήγηση και την προσωπική δράση (Diversio, 2023). Διαφορετικοί άνθρωποι μαθαίνουν διαφορετικά - κάποιοι μέσω της ανάγνωσης, άλλοι μέσω πρακτικών δραστηριοτήτων ή ομαδικών συζητήσεων. Τα πρότυπα ρόλων και οι μέντορες μπορούν να εμπνεύσουν και να καθοδηγήσουν τους εκπαιδευόμενους, ενώ η παροχή πολλαπλών τρόπων μάθησης εξασφαλίζει ευρύτερη δέσμευση. Το πιο σημαντικό είναι ότι οι ενήλικες πρέπει να αισθάνονται ότι έχουν τον έλεγχο της μαθησιακής τους διαδρομής, με ευκαιρίες για αυτοκατευθυνόμενη εξερεύνηση και προσωπική συμβολή στη μαθησιακή διαδικασία.

Co-funded by
the European Union

Παιδαγωγικές προσεγγίσεις χωρίς αποκλεισμούς

Για να ανταποκριθούμε στις ποικίλες μαθησιακές ανάγκες που υπάρχουν στις τάξεις χωρίς αποκλεισμούς, είναι σημαντικό να χρησιμοποιούμε μια ποικιλία παιδαγωγικών προσεγγίσεων. Οι στρατηγικές αυτές πρέπει να είναι ευέλικτες, να ανταποκρίνονται και να έχουν σχεδιαστεί για να εμπλέκουν μαθητές με διαφορετικό υπόβαθρο, μαθησιακό στυλ και ικανότητες. Ορισμένες αποτελεσματικές προσεγγίσεις περιλαμβάνουν τον Καθολικό Σχεδιασμό για τη Μάθηση, τη διαφοροποιημένη διδασκαλία, τη διδασκαλία που ανταποκρίνεται πολιτισμικά, τη μάθηση με βάση το έργο, τη συνεργατική μάθηση, τη μάθηση που υποστηρίζεται από την τεχνολογία και τη βιωματική μάθηση.

- **Ο καθολικός σχεδιασμός για τη μάθηση (UDL)** επικεντρώνεται στην παροχή πολλαπλών οδών για τη μάθηση, εξασφαλίζοντας ότι όλοι οι μαθητές μπορούν να έχουν πρόσβαση στο πρόγραμμα σπουδών μέσω διαφορετικών μεθόδων κατανόησης του περιεχομένου, έκφρασης της γνώσης και διατήρησης της δέσμευσης. Αυτό το υποστηριζόμενο από την έρευνα πλαίσιο, όπως περιγράφεται από το CAST (2018), βοηθά στη δημιουργία ευέλικτων μαθησιακών περιβαλλόντων που προσαρμόζονται στις διαφορετικές ανάγκες.
- **Η διαφοροποιημένη διδασκαλία** επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς να προσαρμόζουν τις μεθόδους και το υλικό διδασκαλίας τους ώστε να ανταποκρίνονται στις ατομικές ικανότητες και μαθησιακές προτιμήσεις των μαθητών. Όπως εξηγεί ο Tomlinson (2014), η προσέγγιση αυτή επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς να παρέχουν διαφορετικά επίπεδα υποστήριξης και πρόκλησης με βάση τις δυνατότητες και την ετοιμότητα κάθε μαθητή

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Παιδαγωγικές προσεγγίσεις χωρίς αποκλεισμούς

- **Η τεχνολογικά ενισχυμένη μάθηση** αξιοποιεί ψηφιακά εργαλεία και πλατφόρμες για τη δημιουργία εξατομικευμένων μαθησιακών εμπειριών που μπορούν να προσαρμόζονται στις διαφορετικές ανάγκες και προτιμήσεις των μαθητών. Ο ΟΟΣΑ (2018) υπογραμμίζει πώς η τεχνολογία μπορεί να κάνει τη μάθηση πιο προσιτή και ελκυστική για διαφορετικούς μαθητές.
- **Η βιωματική μάθηση**, όπως περιγράφεται από τον Kolb (2014), παρέχει πρακτικές ευκαιρίες μέσω πρακτικής άσκησης, προσομοιώσεων και πρακτικών εφαρμογών που επιτρέπουν στους μαθητές να ασχοληθούν άμεσα με τις γνώσεις τους και να τις εφαρμόσουν σε πλαίσια με νόημα.
- **Οι στρατηγικές συνεργατικής μάθησης** προάγουν τη συνεργασία μεταξύ μαθητών διαφορετικού υπόβαθρου και επιπέδου ικανοτήτων μέσω ομαδικών εργασιών και διδασκαλίας από ομοτίμους. Οι Johnson & Johnson (2009) καταδεικνύουν πώς αυτή η προσέγγιση βοηθά τους μαθητές να μαθαίνουν ο ένας από τον άλλο, ενώ παράλληλα αναπτύσσουν σημαντικές κοινωνικές και ακαδημαϊκές δεξιότητες.

Ανάπτυξη εκπαιδευτικού υλικού χωρίς αποκλεισμούς

Η δημιουργία εκπαιδευτικού υλικού χωρίς αποκλεισμούς είναι ζωτικής σημασίας για να διασφαλιστεί ότι όλοι οι εκπαιδευόμενοι μπορούν να έχουν πρόσβαση και να συμμετέχουν στο περιεχόμενο. Ακολουθούν ορισμένες βασικές εκτιμήσεις:

- **Χρησιμοποιήστε σαφή, απλή γλώσσα:** Αποφύγετε την ορολογία και τις πολύπλοκες δομές προτάσεων. Αυτό ωφελεί όχι μόνο τους αλλόγλωσσους μαθητές αλλά και τους φυσικούς ομιλητές με διαφορετικά επίπεδα γραμματισμού.
- **Παροχή πολλαπλών μορφών:** Προσφέρετε υλικό σε διάφορες μορφές (π.χ. κείμενο, ήχο, βίντεο) για να καλύψετε διαφορετικές μαθησιακές προτιμήσεις και ανάγκες.
- **Εξασφαλίστε την προσβασιμότητα:** Βεβαιωθείτε ότι το ψηφιακό υλικό είναι συμβατό με υποστηρικτικές τεχνολογίες και ακολουθεί τις οδηγίες προσβασιμότητας στο διαδίκτυο.
- **Συμπεριλάβετε ποικίλες αναπαραστάσεις:** Χρησιμοποιήστε εικόνες, παραδείγματα και μελέτες περίπτωσης που αντικατοπτρίζουν διαφορετικές κουλτούρες και εμπειρίες.
- **Προσφέρετε μεταφράσεις ή γλωσσάρια:** Παρέχετε βασικούς όρους ή περιλήψεις σε πολλές γλώσσες, όπου είναι δυνατόν.
- **Χρησιμοποιήστε πολιτισμικά ευαίσθητο περιεχόμενο:** Λάβετε υπόψη σας τις πολιτισμικές διαφορές και αποφύγετε περιεχόμενο που μπορεί να είναι προσβλητικό ή αποξενωτικό για ορισμένες ομάδες.
- **Παροχή πρόσθετων πόρων:** Προσφέρετε συμπληρωματικό υλικό για τους μαθητές που χρειάζονται επιπλέον υποστήριξη ή θέλουν να εξερευνήσουν περαιτέρω τα θέματα.

Co-funded by
the European Union

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Αξιολόγηση και βελτίωση προγραμμάτων χωρίς αποκλεισμούς

Η τακτική αξιολόγηση είναι απαραίτητη για να διασφαλιστεί ότι τα προγράμματα κατάρτισης χωρίς αποκλεισμούς είναι αποτελεσματικά και βελτιώνονται συνεχώς. Ακολουθούν ορισμένες στρατηγικές αξιολόγησης:

- **Συλλέξτε ποικίλα σχόλια:** Συγκεντρώστε πληροφορίες από μαθητές, εκπαιδευτικούς και άλλους ενδιαφερόμενους μέσω ερευνών, ομάδων εστίασης και ατομικών συνεντεύξεων.
- **Χρησιμοποιήστε πολλαπλές μεθόδους αξιολόγησης:** Χρησιμοποιήστε ποικίλες τεχνικές αξιολόγησης για να καταγράψετε τις διαφορετικές πτυχές της μάθησης και της αποτελεσματικότητας του προγράμματος.
- **Αναλύστε ποσοτικά δεδομένα:** Εξετάστε μετρήσεις όπως τα ποσοστά εξέλιξης των μαθητών, τη συμμετοχή και την επίδοση σε διάφορες ομάδες μαθητών.
- **Διεξάγετε ποιοτικές αξιολογήσεις:** Χρησιμοποιήστε μεθόδους όπως οι παρατηρήσεις στην τάξη και τα χαρτοφυλάκια των εκπαιδευομένων για να αποκτήσετε βαθύτερη εικόνα της μαθησιακής διαδικασίας.
- **Εμπλέξτε τους εκπαιδευόμενους στη διαδικασία αξιολόγησης:** Ενθαρρύνετε τους εκπαιδευόμενους να προβληματιστούν σχετικά με τη δική τους πρόοδο και την αποτελεσματικότητα του προγράμματος.
- **Αξιολογήστε τις βέλτιστες πρακτικές:** Συγκρίνετε το πρόγραμμά σας με επιτυχημένες πρωτοβουλίες εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς σε άλλα πλαίσια.
- **Εφαρμόστε τη συνεχή βελτίωση:** Χρησιμοποιήστε τα ευρήματα της αξιολόγησης για να κάνετε συνεχείς προσαρμογές και βελτιώσεις στο πρόγραμμα.

Co-funded by
the European Union

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Μελέτες Περίπτωσης

Μελέτη περίπτωσης: Συμπεριληπτική Εκπαίδευση στην Ιρλανδία

Η Ιρλανδία έχει κάνει σημαντικά βήματα στην εφαρμογή πρακτικών εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς, ιδίως για τους μετανάστες μαθητές. Ο ιρλανδικός νόμος για την εκπαίδευση του 1998 τονίζει το δικαίωμα όλων των παιδιών σε κατάλληλη εκπαίδευση, ανεξάρτητα από το υπόβαθρο ή τις περιστάσεις τους (Government of Ireland, 1998). Στο Δουβλίνο, τα προγράμματα πρόσβασης Trinity Access Programmes (TAP) στο Trinity College του Δουβλίνου έχουν επιτύχει την αύξηση της πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση για φοιτητές από υποεκπροσωπούμενες ομάδες, συμπεριλαμβανομένων των μεταναστών. Το TAP προσφέρει ένα βασικό πρόγραμμα σπουδών για νέους ενήλικες και ώριμους φοιτητές, παρέχοντάς τους τις ακαδημαϊκές δεξιότητες και την αυτοπεποίθηση που χρειάζονται για να προχωρήσουν στην πανεπιστημιακή εκπαίδευση (Trinity College Dublin, 2021).

Οι πρωτοβουλίες αυτές καταδεικνύουν πώς οι αρχές της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς μπορούν να εφαρμοστούν στην πράξη σε διάφορα επίπεδα του εκπαιδευτικού συστήματος, από τα δημοτικά σχολεία έως την τριτοβάθμια εκπαίδευση.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Μελέτες Περίπτωσης

Μελέτη περίπτωσης: Συμπεριληπτική Εκπαίδευση στην ιρλανδική επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση

Ο τομέας της περαιτέρω εκπαίδευσης και κατάρτισης στην Ιρλανδία εφαρμόζει προσεγγίσεις διδασκαλίας χωρίς αποκλεισμούς για την υποστήριξη διαφορετικών μαθητών, συμπεριλαμβανομένων των μεταναστών. Η στρατηγική FET 2020- 2024 εστιάζει στην ενσωμάτωση της εκπαίδευσης μέσω της UDL. Η μέθοδος UDL βοηθά τους εκπαιδευτές να δημιουργήσουν ευέλικτα, προσβάσιμα μαθήματα που ανταποκρίνονται στους διαφορετικούς εκπαιδευόμενους, προσφέροντας επιλογές και προσαρμοζόμενα στις ανάγκες τους.

Ένα έγγραφο καθοδήγησης υποστηρίζει τους εκπαιδευτικούς με πρακτικά εργαλεία και παρουσιάζει παραδείγματα επιτυχημένων πρακτικών UDL που χρησιμοποιούνται ήδη. Η προσέγγιση ενθαρρύνει τη συνεργασία μεταξύ των επαγγελματιών της ΕΕΚ για την ανταλλαγή αποτελεσματικών μεθόδων και τη συνεχή βελτίωση της διδασκαλίας χωρίς αποκλεισμούς σε ολόκληρο τον τομέα (Heelan, Tobin, Ryder, & the AHEAD team, 2021).

Co-funded by
the European Union

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Σύνοψη και προβληματισμός

Η δημιουργία προγραμμάτων κατάρτισης χωρίς αποκλεισμούς είναι ένα πολύπλοκο αλλά ουσιαστικό καθήκον στη σημερινή ποικιλόμορφη ευρωπαϊκή κοινωνία. Κατανοώντας και εφαρμόζοντας τις αρχές της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς, αναγνωρίζοντας και αντιμετωπίζοντας τις διαφορετικές ανάγκες των εκπαιδευομένων, χρησιμοποιώντας μια ποικιλία διδακτικών προσεγγίσεων χωρίς αποκλεισμούς, αναπτύσσοντας προσβάσιμο υλικό και αξιολογώντας και βελτιώνοντας τακτικά τα προγράμματά μας, μπορούμε να δημιουργήσουμε μαθησιακά περιβάλλοντα που υποστηρίζουν πραγματικά όλους τους εκπαιδευόμενους.

Ερωτήσεις προβληματισμού

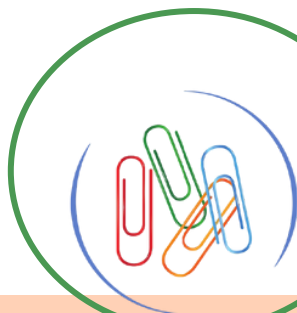
- Πώς μπορείτε να εφαρμόσετε τις αρχές της ενταξιακής εκπαίδευσης στο συγκεκριμένο διδακτικό σας πλαίσιο;
- Ποιες είναι οι κύριες προκλήσεις που αντιμετωπίζουν οι διαφορετικοί μαθητές στα προγράμματά σας και πώς θα μπορούσατε να τις αντιμετωπίσετε;
- Ποιες προσεγγίσεις διδασκαλίας χωρίς αποκλεισμούς πιστεύετε ότι θα ήταν πιο αποτελεσματικές για τους μαθητές σας και γιατί;
- Πώς θα μπορούσατε να κάνετε το τρέχον εκπαιδευτικό υλικό σας πιο περιεκτικό και προσβάσιμο;
- Ποιες μεθόδους θα μπορούσατε να χρησιμοποιήσετε για να αξιολογήσετε τη συμμετοχικότητα και την αποτελεσματικότητα των εκπαιδευτικών σας προγραμμάτων;

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3

Αναφορές

1. Ainscow, M. (2005). **Developing inclusive education systems: What are the levers for change?** Journal of Educational Change, 6(2), 109-124.
2. Bronfenbrenner, U. (1979). **The ecology of human development.** Harvard University Press.
3. CAST. (2018). **Universal Design for Learning Guidelines version 2.2.** Retrieved from <http://udlguidelines.cast.org>.
4. Diversio. (2023, January). **8 adult learning principles for DEI training.** <https://diversio.com/8-adult-learning-principles-for-dei-training/>
5. Education and Training Boards Ireland (ETBI). (2020). **Universal Design for Learning: Guidelines for Further Education and Training.** ETBI.
6. Gay, G. (2018). **Culturally responsive teaching: Theory, research, and practice (3rd ed.).** Teachers College Press.
7. Gardner, H. (1983). **Frames of mind: The theory of multiple intelligences.** Basic Books.
8. G Heelan, A., Tobin, T. J., Ryder, D., & the AHEAD team. (2021). **UDL for FET practitioners: Guidance for implementing universal design for learning in Irish further education and training.** AHEAD. <https://www.solas.ie/f/70398/x/6154fce37c/udl-for-fet-practitioners.pdf>
9. Johnson, D. W., & Johnson, R. T. (2009). **An educational psychology success story: Social interdependence theory and cooperative learning.** Educational Researcher, 38(5), 365-379.
10. Kolb, D. A. (2014). **Experiential learning: Experience as the source of learning and development (2nd ed.).** Pearson Education.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Διδασκαλία υποστήριξη και διαφορετικών μαθητών

Αναπτύχθηκε από: Sitareniou Dimitra, Bokolas Vassilis, Tzika Katerina

XENIOS POLIS

Εισαγωγή και στόχοι

Στο κεφάλαιο αυτό αναλύονται έννοιες που σχετίζονται με τη διαφορετικότητα στο πλαίσιο της εκπαίδευσης και οι τρόποι με τους οποίους οι εκπαιδευτικοί μπορούν να υποστηρίξουν τους διαφορετικούς μαθητές, με περαιτέρω έμφαση στην πολιτισμική ποικιλομορφία. Παρουσιάζονται εκπαιδευτικές προσεγγίσεις και μεθοδολογίες που αφορούν τη διαφορετικότητα και την ένταξη, καθώς και υποστηρικτικές και συμπεριληπτικές πρακτικές που μπορούν να αξιοποιηθούν οι εκπαιδευτικοί για να βελτιώσουν τη διδασκαλία τους.

Οι στόχοι του κεφαλαίου για τους μαθητευόμενους είναι οι εξής:

- Να κατανοήσουν τον αντίκτυπο της πολυμορφίας στην εκπαίδευση και πώς μπορεί να ωφελήσει τους μαθητές και τους εκπαιδευτικούς.
- Να μάθουν για βασικές έννοιες που σχετίζονται με την ποικιλομορφία στην εκπαίδευση.
- Να εξοικειωθούν με τις κύριες εκπαιδευτικές προσεγγίσεις που χρησιμοποιούνται σε ποικίλα μαθησιακά περιβάλλοντα
- Να μάθουν για τις βέλτιστες πρακτικές και τους τρόπους υποστήριξης των διαφορετικών μαθητών από τη δική τους οπτική γωνία.

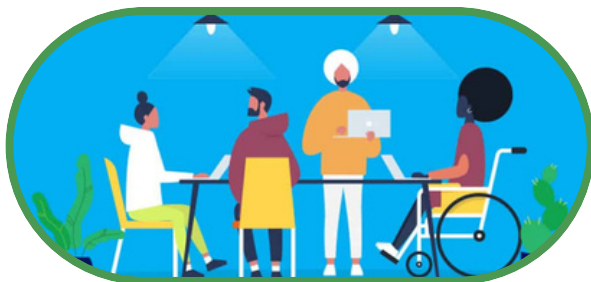
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Διδασκαλία υποστήριξη και διαφορετικών μαθητών

Η εκπαίδευση έχει αλλάξει πολύ τα τελευταία χρόνια. Στις σύγχρονες πολυπολιτισμικές κοινωνίες, όπου η ποικιλομορφία είναι ο κανόνας, επηρεάζονται και τα σχολεία. Η ποικιλομορφία αναφέρεται στην κατάσταση του να είσαι διαφορετικός, σε σύγκριση με άλλα άτομα. Αποτελεί αναπόσπαστο μέρος του ανθρώπινου είδους, καθώς όλοι είμαστε διαφορετικοί (Banks et al., 2005). Σε όλες τις τάξεις οι μαθητές έχουν διαφορετικά μαθησιακά στυλ, μαθησιακές δυσκολίες, προϋπάρχουσες γνώσεις, γλωσσική ικανότητα και πολιτισμικό υπόβαθρο. Επομένως, απαιτείται προσαρμογή των διαδικασιών, των στρατηγικών και των μεθοδολογιών διδασκαλίας στις σημερινές διαφορετικές ανάγκες των μαθητών (Setiawan & Qamarlah, 2023). Οι ερευνητές επισημαίνουν την αναντιστοιχία μεταξύ των σύγχρονων ποικιλόμορφων τάξεων και της συνεχιζόμενης χρήσης διδακτικών μεθοδολογιών που δεν λαμβάνουν υπόψη αυτή την ποικιλομορφία (Carr, 2017).

Η ποικιλομορφία στην τάξη αποτελεί πρόκληση για τους εκπαιδευτικούς, αλλά παρέχει επίσης ευκαιρίες για προσωπική ανάπτυξη. Το κλίμα της τάξης που ευνοεί την πολυπολιτισμικότητα και τη διαπολιτισμική επαφή συσχετίζεται με υψηλότερη αυτοαναφερόμενη πολιτισμική νοημοσύνη (Schwarzenthal et al., 2019). Επίσης, προσαρμόζοντας το πρόγραμμα σπουδών στις διαφορετικές ανάγκες των μαθητών, ο εκπαιδευτικός μπορεί να βελτιώσει την εμπλοκή τους με τη μαθησιακή διαδικασία και να παρέχει κίνητρα για ενεργό συμμετοχή στην τάξη. Ως εκ τούτου, γίνεται κατανοητό ότι η διαφορετικότητα μπορεί να είναι επωφελής για τους μαθητές, εάν αντιμετωπιστεί σωστά.

Προκειμένου να ανταποκριθούν στις ανάγκες των πολιτισμικά διαφορετικών μαθητών και να τους υποστηρίξουν, οι εκπαιδευτικοί χρειάζονται ορισμένες δεξιότητες, στάσεις και γνώσεις. Πιο συγκεκριμένα, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να κατανοούν την επίδραση του πολιτισμικού υποβάθρου στη συμπεριφορά των ανθρώπων και να έχουν ανοιχτό μυαλό γι' αυτό. Η ανάπτυξη δεξιοτήτων όπως η προσαρμοστικότητα, η επικοινωνία, η ανεκτικότητα, ο σεβασμός, η πολιτισμική ευαισθησία και η ευαισθητοποίηση είναι απαραίτητες.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Θεωρητικό Υπόβαθρο

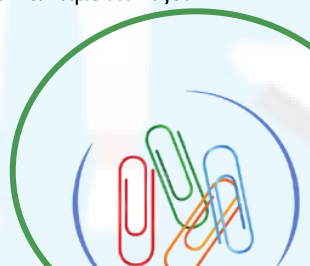
Η διδασκαλία των μεταναστών μαθητών αποτελεί πρόκληση για τους εκπαιδευτικούς, ιδίως όταν δεν έχουν εκπαιδευτεί κατάλληλα γι' αυτό. Αντανακλά επίσης το ζήτημα της γενικής κοινωνικής ένταξης των μεταναστών, καθώς η εκπαίδευση αποτελεί μια μορφή ενσωμάτωσής τους. Η διαδικασία του εγκλιματισμού είναι δύσκολη, καθώς η διαπολιτισμική επαφή αλλάζει είτε τη μία είτε και τις δύο ομάδες - τους μετανάστες και την κοινωνία υποδοχής (Berry, 2017). Η κοινωνία υποδοχής συχνά υιοθετεί έναν τρόπο σκέψης που καθιστά τους μετανάστες υπεύθυνους για την ενσωμάτωσή τους, αναμένοντας από αυτούς να κάνουν τις αλλαγές που χρειάζονται για να προσαρμοστούν. Ωστόσο, η ενσωμάτωση είναι μια διαδραστική διαδικασία, όπου και οι δύο ομάδες πραγματοποιούν προσαρμογές. Η κοινωνία υποδοχής πρέπει να διευκολύνει την ένταξη των μεταναστών και η εκπαίδευση ενηλίκων είναι ένα πολύ χρήσιμο μέσο σε αυτή τη διαδικασία.

Οι προκλήσεις που μπορεί να αντιμετωπίζουν οι εκπαιδευτές ενηλίκων κατά τη διδασκαλία των μεταναστών εκπαιδευομένων αφορούν πολιτιστικές, γλωσσικές και προσωπικές πτυχές. Σε πολιτισμικό επίπεδο, οι εκπαιδευτές μπορεί να περιμένουν από τους μετανάστες να αλλάξουν εντελώς προκειμένου να προσαρμοστούν, ενώ οι μετανάστες εκπαιδευόμενοι μπορεί να είναι αγχωμένοι και φοβισμένοι από τη διαδικασία διδασκαλίας ή ακόμη και να βρίσκονται ακόμη σε σοκ προσαρμογής. Τα γλωσσικά εμπόδια μπορεί να εμποδίζουν τη μαθησιακή διαδικασία με πολλούς τρόπους, ενώ οι προσωπικές διαφορές αποτελούν πάντα μια δυσκολία στην εκπαίδευση. Όλες αυτές οι προκλήσεις μπορεί να παρεμποδίσουν τη διαδικασία διδασκαλίας των μεταναστών μαθητών. Προκειμένου να υποστηρίξουν τους εκπαιδευόμενους, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να αναγνωρίζουν τις προηγούμενες γνώσεις και συνήθειές τους, να τους προσεγγίζουν με σεβασμό και κατανόηση και να τους δίνουν το χρόνο που χρειάζονται, χωρίς να καλλιεργούν κλίμα πανικού (Kärkkäinen, 2017).

Εκτός από την πρακτική υποστήριξη, έχουν αναπτυχθεί διάφορες μεθοδολογίες για την υποστήριξη των διαφορετικών μαθητών στη μαθησιακή διαδικασία, γεγονός που σηματοδοτεί μια αλλαγή στο παραδοσιακό εκπαιδευτικό παράδειγμα, το οποίο δεν αντιμετωπίζει επαρκώς τη διαφορετικότητα.

**Co-funded by
the European Union**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Καθολικός Σχεδιασμός για τη Μάθηση (UDL)

Ο Καθολικός Σχεδιασμός για τη Μάθηση είναι μια προτεινόμενη μεθοδολογία διδασκαλίας χωρίς αποκλεισμούς που βοηθά τους εκπαιδευτικούς να προσεγγίσουν όλους τους μαθητές τους. Ο εκπαιδευτικός προσπαθεί να προβλέψει όλες τις πιθανές ανάγκες των μαθητών και να σχεδιάσει τη μαθησιακή διαδικασία με βάση αυτές τις ανάγκες. Η πρώτη αρχή του Καθολικού Σχεδιασμού για τη Μάθηση είναι η εξασφάλιση της προσβασιμότητας στο μαθησιακό υλικό για όλους τους μαθητές, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαίτερες ανάγκες τους και τις προηγούμενες γνώσεις, δεξιότητες και ικανότητές τους. Η δεύτερη αρχή είναι ότι οι μαθητές μπορούν να συμμετέχουν στην τάξη και να παρουσιάζουν τις ικανότητές τους με πολλούς διαφορετικούς τρόπους, καθώς ένας τρόπος έκφρασης δεν μπορεί να είναι κατάλληλος για όλους τους μαθητές. Με αυτόν τον τρόπο οι μαθητές δρουν και ελέγχουν τη μάθησή τους. Συνοψίζοντας, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να παρουσιάζουν τη γνώση με πολλαπλούς τρόπους και οι μαθητές μπορούν επίσης να ανταποκρίνονται σε αυτήν με πολλαπλούς τρόπους. Η τεχνολογία είναι ένα χρήσιμο εργαλείο σε αυτή τη διαδικασία, καθώς διευκολύνει την προσβασιμότητα στο υλικό (Carr, 2017). Σύμφωνα με μια έρευνα μετα-ανάλυσης, οι περισσότερες έρευνες σχετικά με τον Καθολικό Σχεδιασμό για τη Μάθηση από το 2012 έως το 2015 έδειξαν ότι η εφαρμογή των αρχών της UDL στη διδασκαλία είχε θετικό αντίκτυπο στους μαθητές (Al-Azawei et al., 2016). Το μειονέκτημα αυτής της προσέγγισης είναι το υψηλό κόστος των ειδικών προσαρμογών που απαιτούνται για ορισμένους μαθητές (Rose et al., 2005). Ωστόσο, τονίζεται ότι τα οφέλη αντισταθμίζουν κατά πολύ αυτό το κόστος.

Co-funded by
the European Union

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Διαφοροποιημένη Διδασκαλία (DI)

Μια άλλη προσέγγιση για την αντιμετώπιση της ποικιλομορφίας των μαθητών είναι η διαφοροποιημένη διδασκαλία. Ορίζεται από τους Stradling και Saunders (1993, αναφέρεται στο Gronseth et al., 2021) ως η διαδικασία προσαρμογής του μαθησιακού υλικού και των στόχων στο συγκεκριμένο προφίλ και τις ανάγκες του μαθητή. Σε αυτή τη διαδικασία παρέχονται στους μαθητές διαφορετικές επιλογές μέσω των οποίων μπορούν να ασχοληθούν με το πληροφοριακό υλικό. Η αξιολόγηση αποτελεί βασική έννοια της διδακτικής διαπαιδαγώγησης, καθώς οι εκπαιδευτικοί πρέπει να γνωρίζουν καλά τους μαθητές τους προκειμένου να προσαρμόσουν τη διδακτική διαδικασία στις ανάγκες τους. Αυτό 38 περιλαμβάνει την επίσημη αξιολόγηση και βασικά όλες τις αλληλεπιδράσεις με τους μαθητές. Η διδασκαλία διαφοροποιείται σε τρία επίπεδα: περιεχόμενο (τι μαθαίνουν οι μαθητές), διαδικασία (πώς μαθαίνουν) και προϊόν (πώς αποδεικνύουν αυτό που έμαθαν). Σε όλα αυτά τα στάδια οι εκπαιδευτικοί προσφέρουν υποστήριξη στους μαθητές τους και τους βοηθούν να επιτύχουν τους μαθησιακούς στόχους με τον δικό τους τρόπο (Tomlinson, 2017). Η εφαρμογή της διαφοροποιημένης διδασκαλίας μπορεί να είναι αγχωτική για ορισμένους εκπαιδευτικούς, οι οποίοι αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην εξεύρεση του επιπλέον χρόνου που απαιτείται για τον σχεδιασμό των μαθημάτων, ή εργάζονται σε σχολεία που δεν διαθέτουν πόρους και διευκολύνσεις (Tursunboevna, 2022)

Co-funded by
the European Union

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Πολιτισμικά Σχετική Εκπαίδευση

Είναι μια προσέγγιση που αντιμετωπίζει το πολιτισμικό υπόβαθρο των μαθητών και το θεωρεί πολύ σημαντικό στοιχείο της ταυτότητάς τους που επηρεάζει τη μάθησή τους. Χρησιμοποιεί διάφορα πλαίσια, όπως η Πολιτισμικά Ανταποκρινόμενη Παιδαγωγική και η Πολιτισμικά Σχετική Διδασκαλία. Προκειμένου να προσφέρουν μια πολιτισμικά ανταποκρινόμενη προσέγγιση στη διδακτική διαδικασία, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να επιτύχουν πολιτισμική ευαισθησία, εξοικειούμενοι με τις αξίες, τις στάσεις και τις παραδόσεις των μαθητών τους. Ο στόχος είναι και πάλι να προσφέρουν στους μαθητές πολλαπλούς δρόμους προς τη γνώση. Σε αυτό το πλαίσιο, οι εκπαιδευτικοί μπορούν επίσης να προσαρμόσουν το μαθησιακό υλικό στις πολιτισμικές ανάγκες των μαθητών και να διασφαλίσουν ότι αντανακλά πολλαπλές φωνές και προοπτικές (Gronseth et al., 2021).

Co-funded by
the European Union

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Πολιτισμικά Ευαίσθητη Διδασκαλία

χρησιμοποιεί τις αξίες, τις στάσεις και την παράδοση των εθνοτικών και πολιτισμικών ομάδων προκειμένου να παρέχει στους μαθητές που ανήκουν σε αυτές τις ομάδες κατάλληλη εκπαίδευση. Ο Milner (2020) υπογραμμίζει τη σημασία της διδασκαλίας των πολιτισμικά διαφορετικών μαθητών «τόσο εντός όσο και εκτός του πολιτισμού τους». Επικεντρώνεται στην προσωπική ανάπτυξη των μαθητών βελτιώνοντας τις γνώσεις τους σχετικά με τον δικό τους και άλλους πολιτισμούς. Προσπαθεί επίσης να αμφισβητήσει τις πολιτισμικά προκατειλημμένες πεποιθήσεις των μαθητών, προκειμένου να προωθήσει θετικές και υγιείς σχέσεις. Οι Kotluk & Kokacaya (2018) αναφέρουν ότι ορισμένοι εκπαιδευτικοί δεν είναι κατάλληλα εκπαιδευμένοι στην Πολιτισμικά Ανταποκρινόμενη Εκπαίδευση, με αποτέλεσμα να πιστεύουν ότι είναι αδύνατο να συνδυάσουν την πολυπολιτισμική εκπαίδευση με τις επιστημονικές έννοιες. Αυτό παρατηρείται κυρίως μεταξύ των εκπαιδευτικών STEM, οι οποίοι τονίζουν ότι είναι αδύνατο να διδάξουν τα αντικείμενά τους εφαρμόζοντας ταυτόχρονα αυτή την προσέγγιση. Αυτό υποδηλώνει την ανάγκη για εξειδικευμένη κατάρτιση, προκειμένου να βοηθηθούν οι εκπαιδευτικοί να εφαρμόσουν την πολιτισμικά ευαίσθητη διδασκαλία στην τάξη.

Συνοψίζοντας

πρόκειται για ορισμένες βασικές παιδαγωγικές προσεγγίσεις και πλαίσια που επιχειρούν να υποστηρίξουν τους πολιτισμικά διαφορετικούς μαθητές και να αντιμετωπίσουν τις προκλήσεις των διαφορετικών εκπαιδευτικών περιβαλλόντων, αξιοποιώντας την ποικιλομορφία για την ενίσχυση ενός πιο θετικού, ενσυναισθητικού και χωρίς αποκλεισμούς περιβάλλοντος στην τάξη

Co-funded by
the European Union

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Μελέτες περίπτωσης ή παραδείγματα

Οι μελέτες περίπτωσης και οι ποιοτικές ερευνητικές μελέτες θεωρούνται πολύ χρήσιμες για την κατανόηση ενός φαινομένου. Σε αυτό το κεφάλαιο παρουσιάζονται τέτοιες μελέτες, καθώς θεωρείται ότι πολλοί εκπαιδευτικοί και εκπαιδευόμενοι μπορούν να αποτυπώσουν τις δικές τους ανάγκες και δυσκολίες με πιο σαφή και ακριβή τρόπο.

Μια διερευνητική ποιοτική μελέτη προσδιόρισε τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι ενήλικοι μετανάστες εκπαιδευόμενοι, από τις περιγραφές των εκπαιδευτών. Εντοπίστηκαν πέντε κατηγορίες, οι οποίες απαριθμήθηκαν με βάση τη συχνότητα εμφάνισης: πολιτισμικά εμπόδια (γλώσσα, στάση απέναντι στο σχολείο), θέματα που σχετίζονται με την οικογένεια και τη φροντίδα, υλικές ανάγκες (φτώχεια) και εκπαιδευτικές προκλήσεις (έλλειψη πρόσβασης ή προμηθειών). Τα πρακτικά εμπόδια, όπως η έλλειψη προμηθειών ή πρόσβασης στο σχολείο, η φτώχεια και η ανασφάλεια μπορούν να κρατήσουν πίσω τους μαθητές που είναι χαρισματικοί, όπως αναφέρουν οι εκπαιδευτικοί (Free et al., 2014).

Co-funded by
the European Union

Μελέτες περίπτωσης ή παραδείγματα

Στη Μάλτα, την Κύπρο, την Εσθονία και τη Σκωτία διεξήχθη μελέτη περιπτώσεων με στόχο τη διερεύνηση της αποτελεσματικότητας της ένταξης των μεταναστών μέσω γλωσσικών προγραμμάτων. Τα ευρήματα διαφωτίζουν τις ανάγκες των μαθητών όσον αφορά τις πολιτικές ένταξης. Οι εκπαιδευτές ενηλίκων τόνισαν τη σημασία της προσαρμογής των πρακτικών τους και των εθνικών πλαισίων στις ανάγκες της τάξης τους, προκειμένου να προσφέρουν χρήσιμες πρακτικές γνώσεις στους εκπαιδευόμενους.

Άλλες πρακτικές που ανέφεραν είναι η εργασία σε ομάδες και η συζήτηση των εμπειριών τους, η χρήση πρακτικών δραστηριοτήτων και η εμπλοκή των εκπαιδευομένων για να εξασφαλίσουν την ενεργό συμμετοχή τους. Ο εκπαιδευτικός από την Εσθονία ανέφερε ότι η συμμετοχή στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα και στο γλωσσικό μάθημα βοηθά τους μετανάστες να ενταχθούν και να συμμετέχουν ενεργά στην εσθονική κοινωνία. Αυτό γίνεται καλύτερα κατανοητό αν το αντιπαραβάλουμε με τους μετανάστες στην Κύπρο: οι αρνητικές εμπειρίες με τα γλωσσικά προγράμματα εμποδίζουν τα άτομα να ασχοληθούν ενεργά με τη γνώση. Αυτό υπογραμμίζει τα μειονεκτήματα των γενικευμένων πολιτικών που δεν λαμβάνουν υπόψη τις προσωπικές διαφορές. Ένα άλλο σημαντικό πράγμα που αναφέρεται είναι η ενσυναίσθηση που επιδεικνύει ο δάσκαλος. Η ενσυναίσθητική προσέγγιση και η καλλιέργεια ενός περιβάλλοντος χωρίς αποκλεισμούς εκτιμήθηκε ιδιαίτερα από τους μαθητές.

Co-funded by
the European Union

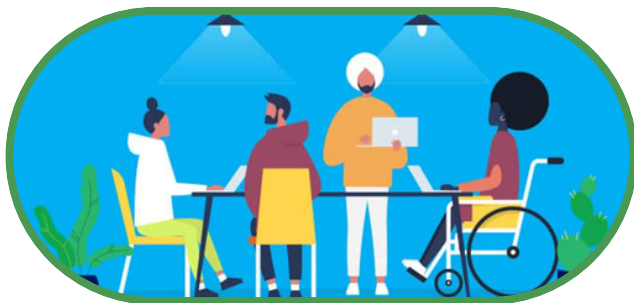
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Μελέτες περίπτωσης ή παραδείγματα

Μια ποιοτική μελέτη που διεξήχθη στη Φινλανδία αναζήτησε τρόπους υποστήριξης των μεταναστών εκπαιδευομένων μέσω συνεντεύξεων από εκπαιδευτές ενηλίκων και ενήλικες μετανάστες εκπαιδευόμενους. Η παροχή ενθάρρυνσης θεωρήθηκε απαραίτητη τόσο από τους εκπαιδευτικούς όσο και από τους μαθητές, οι οποίοι υπογράμμισαν ότι η υποστήριξη και τα κίνητρα τους βοηθούσαν να μάθουν. Επίσης, δήλωσαν για την εργασία σε ομάδες πως είναι ευεργετική πρακτική, επειδή τους επέτρεπε να σκέφτονται και να συζητούν περισσότερο για το υλικό. Η ανταλλαγή εμπειριών μεταξύ των μαθητών τους βοήθησε να μάθουν νέα πράγματα και να κατανοήσουν καλύτερα κάποια πράγματα. Η πρακτική μάθηση και η απόκλιση από τον παραδοσιακό τρόπο διδασκαλίας θεωρητικών εννοιών στην τάξη διευκόλυνε τη μάθηση των μεταναστών μαθητών, παρέχοντας νέες εμπειρίες (Kärkkäinen, 2017).

Ένας άλλος τρόπος υποστήριξης των ενήλικων μεταναστών είναι η εφαρμογή εξειδικευμένων 42 γλωσσικών και εκπαιδευτικών μαθημάτων για τις ιδιαίτερες ανάγκες τους. Μια αυστριακή μελέτη περίπτωσης που επικεντρώνεται σε αναλάβητους μετανάστες από όλο τον κόσμο τονίζει την ανάγκη για εξειδικευμένα μαθήματα, καθώς τα περισσότερα γλωσσικά μαθήματα για μετανάστες είναι σχεδιασμένα για εγγράμματος ανθρώπους, αποκλείοντας έτσι ορισμένα άτομα από την εκπαίδευση στη χώρα υποδοχής ή ακόμη και από την υποβολή αίτησης για υπηκοότητα. Η μελέτη αυτή επισημαίνει επίσης και άλλες υπηρεσίες που έχουν αποδειχθεί χρήσιμες για την υποστήριξη των μεταναστών εκπαιδευομένων: κοινωνικοί λειτουργοί, προκειμένου να χειριστούν κάποια κοινωνικά ζητήματα των εκπαιδευομένων που δεν είναι υπό τον έλεγχο του εκπαιδευτικού (π.χ. ζητήματα φτώχειας), επαγγελματική συμβουλευτική για την απόκτηση πληροφοριών σχετικά με τις επαγγελματικές ευκαιρίες, πρακτική υποστήριξη, όπως φροντίδα παιδιών, ευέλικτο πρόγραμμα, εύκολη πρόσβαση κ.ά. (Plutzar & Ritter, 2008).

Οι μελέτες αυτές φωτίζουν τις αυτοαναφερόμενες ανάγκες των διαφορετικών μαθητών και εκπαιδευτικών και βοηθούν στην κατανόηση των δυσκολιών τους. Παρέχουν επίσης χρήσιμες πληροφορίες για το πώς μπορούν να βοηθηθούν και να υποστηριχθούν οι πολιτισμικά διαφορετικοί μαθητές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Σύνοψη και προβληματισμός

Συνοψίζοντας, η πολιτισμική ποικιλομορφία είναι κάτι που όλοι οι εκπαιδευτικοί πρέπει να αντιμετωπίσουν στην πρακτική τους. Παρόλο που δημιουργεί προκλήσεις, προσφέρει επίσης οφέλη και ευκαιρίες για τους εκπαιδευόμενους. Οι προκλήσεις αυτές μπορεί να είναι αγχωτικές, αλλά μπορούν να αντιμετωπιστούν με τις απαραίτητες γνώσεις, δεξιότητες και στάσεις. Σε αυτή τη διαδικασία, οι εκπαιδευτικές προσεγγίσεις χωρίς αποκλεισμούς είναι σημαντικές ως βάση της πρακτικής των εκπαιδευτικών. Ο καθολικός σχεδιασμός για τη μάθηση επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς να σχεδιάζουν δυναμικά τις ειδικές ανάγκες όλων των μαθητών τους. Η διαφοροποιημένη διδασκαλία στοχεύει στο να παρέχει στους μαθητές πολλούς τρόπους για να φτάσουν στη γνώση, προσαρμόζοντας τη μαθησιακή διαδικασία στο μαθησιακό τους προφίλ. Η Πολιτισμικά Σχετική Εκπαίδευση αναφέρεται στη διαφορετικότητα ως αναπόσπαστο μέρος της μάθησης του μαθητή και την αξιοποιεί στη μαθησιακή διαδικασία. Τέλος, η πολιτισμικά ανταποκρινόμενη παιδαγωγική έχει ως στόχο να προσεγγίσει τον μαθητή σύμφωνα με το πολιτισμικό του προφίλ και να τον βοηθήσει να μάθει με τρόπο που του ταιριάζει.

Η πρακτική υποστήριξη είναι επίσης απαραίτητη. Μελέτες περιπτώσεων και πρωτοβουλίες ποιοτικής έρευνας έχουν υποδείξει τις πρακτικές που λειτουργούν καλύτερα για τους ενήλικες μετανάστες εκπαιδευόμενους. Η εξειδικευμένη κατάρτιση και τα γλωσσικά προγράμματα, η ενθάρρυνση, οι ομαδικές δραστηριότητες και οι συζητήσεις, η πρακτική μάθηση, η πρακτική βοήθεια σε καθημερινά ζητήματα, είναι μερικές μόνο από τις πρακτικές που μπορούν να εφαρμόσουν οι εκπαιδευτές για να υποστηρίξουν τους εκπαιδευόμενούς τους. Η προθυμία να μάθουν για τα προβλήματά τους που μπορεί να τους εμποδίζουν να συμμετέχουν σε εκπαιδευτικά και επιμορφωτικά προγράμματα είναι απαραίτητη. Όπως αναφέρθηκε από πολλούς εκπαιδευτικούς, μερικές φορές τα πρακτικά προβλήματα, όπως η έλλειψη τροφίμων και προμηθειών, οι αυξημένες ευθύνες στο σπίτι, τα εμπόδια στη γλώσσα και τον αλφαριθμητισμό, μπορούν να κρατήσουν πίσω πολύ έξυπνους ανθρωπίνους. Είναι σημαντικό όλες οι επαφές να βασίζονται στον αμοιβαίο σεβασμό, την πολιτισμική ευαισθησία και την πολιτισμική συνείδηση, καθώς η καλλιέργεια ενός κλίματος αποδοχής, ενσωμάτωσης και υποστήριξης είναι η μεγαλύτερη βοήθεια.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Αναστοχασμός σχετικά με το περιεχόμενο που αναλύθηκε και παρουσιάστηκε

- **Μάθατε κάτι καινούργιο;** Αν ναι, τι ήταν αυτό και πώς θα το αξιολογούσατε;
- **Πιστεύετε ότι επιτεύχθηκαν οι στόχοι** που παρουσιάστηκαν στην αρχή του κεφαλαίου;
- **Με ποιες από αυτές τις προσεγγίσεις και βέλτιστες πρακτικές είστε εξοικειωμένοι** ή/και τις χρησιμοποιείτε στην πρακτική σας;
- **Από τη δική σας προσωπική εμπειρία**, τι άλλο θεωρείτε σημαντικό και θα προσθέτατε σε αυτό το κεφάλαιο;
- **Ποιες από αυτές τις προσεγγίσεις και βέλτιστες πρακτικές** θα θέλατε να εφαρμόσετε στην πρακτική σας;
- **Από την προσωπική σας εμπειρία**, αντιμετωπίσατε δυσκολίες και εμπόδια στην εφαρμογή κάποιας από αυτές τις προσεγγίσεις;

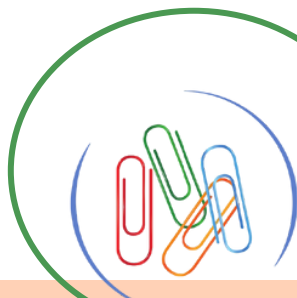
Co-funded by
the European Union

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Αναφορές

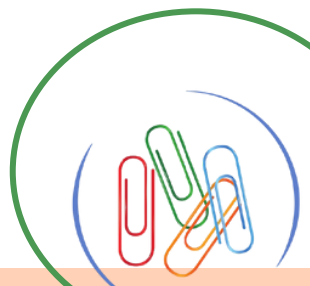
1. Al-Azawei, A., Serenelli, F. & Lundqvist, K. (2016). **Universal Design for Learning (UDL): A content analysis of peer-reviewed journal papers from 2012 to 2015.** Journal of the Scholarship of Teaching and Learning, 16(3), 39-56. DOI: 10.14434/josotl.v16i3.19295.
2. Berry, J. W. (2017). **Theories and models of acculturation.** In S. J. Schwartz & J. B. Unger (Eds.), The Oxford handbook of acculturation and health. Oxford University Press.
3. Brown, M., Gravani, M. N., Slade, B., & Jögi, L. (2020). **Integrating Migrants through Adult Language Programmes: A Comparative Case Study of Four European Countries.** Advanced Series in Management, 155–169. DOI: 10.1108/s1877- 636120200000025011
4. Capp, M. J. (2017). **The effectiveness of universal design for learning: a meta-analysis of literature between 2013 and 2016.** International Journal of Inclusive Education, 21(8), 791–807. doi: 10.1080/13603116.2017.1325074
5. Free, J. L., Križ, K., & Konecnik, J. (2014). **Harvesting hardships: Educators' views on the challenges of migrant students and their consequences on education.** Children and Youth Services Review, 47(3), 187-197.
6. Gronseth, S. L., Michela, E., & Ugwu, L. O. (2021). **Designing for Diverse Learners. Design for Learning: Principles, Processes, and Praxis.** https://edtechbooks.org/id/designing_for_diverse_learners
7. Kärkkäinen, K. (2017). **Learning, teaching and integration of adult migrants in Finland.** Jyväskylä studies in education, psychology and social research, 31-40, 133-136. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-7212-7>
8. Kotluk, N., & Kocakaya, S. (2018). **Culturally Relevant/Responsive Education: What do teachers think in Turkey?** Journal of Ethnic and Cultural Studies, 5(2), 98–117. <https://www.jstor.org/stable/48710194>

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4

Αναφορές

- 9. Milner, H. R. (2020). Culturally responsive classroom management.** Oxford Research Encyclopedia of Education. <https://doi.org/10.1093/acrefore/9780190264093.013.78> 2
- 10. Plutzar, V. & Ritter, M. (2008). Learning in the context of migration and integration –** Challenges and options for adult learners. Council of Europe, 2-9.
- 11. Rose, D. H., Hasselbring, T. S., Stahl, S., & Zabala, J. (2005). Assistive technology**
- 12. Universal Design for Learning: Two sides of the same coin.** Handbook of Special Education Technology Research and Practice, 26, 510-511.
- 13. Schwarzenthal, M., Schachner, M. K., Juang, L. P., & van de Vijver, F. J. R. (2019). Reaping the benefits of cultural diversity: Classroom cultural diversity climate and students' intercultural competence.** European Journal of Social Psychology, 50(2), 323–346. <https://doi.org/10.1002/ejsp.2617>
- 14. Setiawan, M. A. & Qamariah, Z. (2023). A practical guide in designing curriculum for diverse learners. PUSTAKA: Jurnal Bahasa Dan Pendidikan,** 3(3), 260–275. <https://doi.org/10.56910/pustaka.v3i3.741>
- 15. Tomlinson, C. (2017). How to differentiate instruction in academically diverse classrooms (3rd ed.).** ASCD.
- 16. Tursunboevna, N. Z. (2022). Various examples of differentiated instruction in the classroom, advantages and disadvantages of differentiated instruction.** EURASIAN JOURNAL OF ACADEMIC RESEARCH, 2(12), 317. DOI: 10.5281/zenodo.7439835.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Αποτίμηση και αξιολόγηση της ενταξιακής εκπαίδευσης

Αναπτύχθηκε από: Maria Naiara Julián

Asociación Empresas CON VALORES

Εισαγωγή και στόχοι

Η αξιολόγηση διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς, καθώς χρησιμεύει ως εργαλείο για τη μέτρηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων, την ενημέρωση για τις στρατηγικές διδασκαλίας και τη διασφάλιση ότι όλοι οι μαθητές, ανεξάρτητα από το υπόβαθρο ή τις ικανότητές τους, αξιοποιούν πλήρως τις δυνατότητές τους. Σε ένα εκπαιδευτικό περιβάλλον χωρίς αποκλεισμούς, οι αξιολογήσεις πρέπει να είναι δίκαιες, ισότιμες και να αντικατοπτρίζουν τις ανάγκες των διαφορετικών μαθητών. Αυτό το κεφάλαιο διερευνά μεθοδολογίες και στρατηγικές για την εφαρμογή αξιολογήσεων χωρίς αποκλεισμούς, ενώ παράλληλα εξετάζει τις προκλήσεις και τις βέλτιστες πρακτικές.

Κατανόηση στόχων & βασικών εννοιών

Οι στόχοι αυτής της ενότητας είναι οι μαθητευόμενοι:

- Να κατανοήσουν τις αρχές και τη σημασία της περιεκτικής αξιολόγησης και αξιοποίησης.
- Να διερευνήσουν εργαλεία και μεθόδους που υποστηρίζουν τους διαφορετικούς μαθητές στην επίδειξη των δεξιοτήτων και των γνώσεών τους.
- Να αναπτύξουν την ικανότητα να δημιουργούν και να προσαρμόζουν αξιολογήσεις που προωθούν την ισότητα και τη συμμετοχικότητα

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Κατανόηση της αξιολόγησης χωρίς αποκλεισμούς

Η αξιολόγηση χωρίς αποκλεισμούς αναφέρεται σε πρακτικές που ανταποκρίνονται στις διαφορετικές ανάγκες των μαθητών, διασφαλίζοντας ότι οι αξιολογήσεις είναι προσβάσιμες, ουσιαστικές και δίκαιες. Η προσέγγιση αυτή δίνει προτεραιότητα:

Δικαιοσύνη και ισότητα: Διασφάλιση ότι οι αξιολογήσεις παρέχουν ίσες ευκαιρίες σε όλους τους μαθητές να επιδείξουν τις ικανότητές τους χωρίς προκαταλήψεις ή εμπόδια.

Προσβασιμότητα: Σχεδιασμός εργαλείων και μεθόδων αξιολόγησης που είναι προσβάσιμα σε μαθητές με αναπηρίες, γλωσσικά εμπόδια ή άλλες μοναδικές ανάγκες

Ευελιξία: Προσφορά διαφόρων μορφών αξιολόγησης, όπως προφορικές παρουσιάσεις, χαρτοφυλάκια ή εργασίες επίδοσης, ώστε να ταιριάζουν σε διαφορετικά μαθησιακά στυλ και προτιμήσεις.

Για παράδειγμα, η αξιοποίηση των αρχών του Καθολικού Σχεδιασμού για τη Μάθηση μπορεί να βοηθήσει στη δημιουργία αξιολογήσεων που προσαρμόζονται στις ατομικές ανάγκες, προωθώντας ένα περιβάλλον χωρίς αποκλεισμούς.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Τύποι αξιολογήσεων στην συμπεριληπτική εκπαίδευση

Διαμορφωτικές αξιολογήσεις:

- **Σκοπός:** Να παρέχει συνεχή ανατροφοδότηση στους εκπαιδευόμενους και τους εκπαιδευτικούς κατά τη διάρκεια της μαθησιακής διαδικασίας.
- **Παραδείγματα:** Κουίζ, αξιολογήσεις από ομότιμους, συζητήσεις στην τάξη και ημερολόγια προβληματισμού.
- **Προσέγγιση χωρίς αποκλεισμούς:** Χρήση εργαλείων όπως γραφικοί οργανωτές ή οπτικά βοηθήματα για την υποστήριξη μαθητών με διαφορετικές ανάγκες

Συνοπτικές αξιολογήσεις:

- **Σκοπός:** Αξιολόγηση των μαθησιακών αποτελεσμάτων στο τέλος μιας 48 ενότητας ή ενός μαθήματος.
- **Παραδείγματα:** Τυποποιημένα τεστ, τελικές εργασίες ή ερευνητικές εργασίες.
- **Προσέγγιση χωρίς αποκλεισμούς:** Επιτρέπονται ευέλικτες μορφές για τις τελικές υποβολές, όπως βίντεο ή δημιουργικές παρουσιάσεις, ώστε να ικανοποιούνται διαφορετικές δυνατότητες.

Διαγνωστικές αξιολογήσεις:

- **Σκοπός:** Προσδιορισμός των δυνατών σημείων, των αδυναμιών και των ειδικών αναγκών των μαθητών κατά την έναρξη ενός προγράμματος μάθησης.
- **Παραδείγματα:** Δοκιμασίες, έρευνες ή καταγραφές δεξιοτήτων.
- **Προσέγγιση χωρίς αποκλεισμούς:** Διασφάλιση ότι τα διαγνωστικά εργαλεία είναι πολιτισμικά ευαίσθητα και απαλλαγμένα από γλωσσικές προκαταλήψεις.

Αξιολογήσεις βάσει επιδόσεων:

- **Σκοπός:** Μέτρηση της εφαρμογής και των πρακτικών δεξιοτήτων σε πραγματικά σενάρια.
- **Παραδείγματα:** Ομαδικές εργασίες, παιχνίδια ρόλων ή εργασίες επίλυσης προβλημάτων.
- **Προσέγγιση χωρίς αποκλεισμούς:** Ενσωμάτωση συνεργατικών εργασιών για την ενθάρρυνση της υποστήριξης από ομοτίμους και των διαφορετικών προοπτικών.

Co-funded by
the European Union

Προκλήσεις στην Ενταξιακή Αξιολόγηση

Παρά τη σημασία της, η εφαρμογή στρατηγικών αξιολόγησης χωρίς αποκλεισμούς συνεπάγεται προκλήσεις, όπως:

- **Μεροληψία στο σχεδιασμό της αξιολόγησης:** Οι τυποποιημένες εξετάσεις συχνά ευνοούν ορισμένες πολιτισμικές ή γλωσσικές ομάδες.
- **Περιορισμοί πόρων:** Περιορισμένη πρόσβαση σε προσαρμοστικά εργαλεία και τεχνολογίες για διαφορετικούς μαθητές.
- **Προετοιμότητα των εκπαιδευτικών:** Οι εκπαιδευτικοί ενδέχεται να χρειάζονται κατάρτιση για να σχεδιάσουν και να εφαρμόσουν αποτελεσματικά αξιολογήσεις χωρίς αποκλεισμούς.

Η αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων περιλαμβάνει την επαγγελματική ανάπτυξη των εκπαιδευτικών, την επένδυση σε υποστηρικτικές τεχνολογίες και την αναθεώρηση των πλαισίων αξιολόγησης ώστε να ευθυγραμμιστούν με τις αρχές της ενσωμάτωσης.

Στρατηγικές για Αποτελεσματική Ενταξιακή Αξιολόγηση

Προσεγγίσεις με επίκεντρο τον μαθητή: Εμπλέξτε τους μαθητές στη διαδικασία αξιολόγησης, επιτρέποντάς τους να θέτουν στόχους, να επιλέγουν μορφές ή να συνδιαμορφώνουν κριτήρια αξιολόγησης.

Χρήση της τεχνολογίας: Χρησιμοποιήστε υποστηρικτικές τεχνολογίες, όπως λογισμικό μετατροπής ομιλίας σε κείμενο, προγράμματα ανάγνωσης οθόνης ή προσαρμοστικές πλατφόρμες εξέτασης για την υποστήριξη διαφορετικών μαθητών.

Αξιολόγηση από ομότιμους και αυτοαξιολόγηση: Ενθαρρύνετε τους εκπαιδευόμενους να αναστοχάζονται σχετικά με την πρόδοό τους και να παρέχουν ανατροφοδότηση στους συμμαθητές τους, προωθώντας ένα συνεργατικό και υποστηρικτικό περιβάλλον.

Συνεχής ανατροφοδότηση: Παρέχετε εποικοδομητική ανατροφοδότηση που αναδεικνύει τα δυνατά σημεία και προσφέρει εφαρμόσιμα βήματα βελτίωσης.

Co-funded by
the European Union

Μελέτες Περιπτώσεων και Παραδείγματα

Μελέτη περίπτωσης 1: Προσαρμοστικές δοκιμές για μαθητές γλώσσας

Ένα κέντρο επαγγελματικής κατάρτισης στη Γερμανία αντιμετώπισε προκλήσεις στην αξιολόγηση των μεταναστών εκπαιδευομένων λόγω γλωσσικών εμποδίων. Για να αντιμετωπίσει το πρόβλημα αυτό, το ίδρυμα εισήγαγε προσαρμοστικές μεθόδους εξέτασης που επέτρεπαν στους εκπαιδευόμενους να επιλέγουν τη γλώσσα που προτιμούν για τις οδηγίες και τις ερωτήσεις. Οι εξετάσεις ενσωμάτωναν επίσης οπτικά βοηθήματα και διαδραστικά στοιχεία για να διασφαλίσουν την κατανόηση.

Η προσέγγιση αυτή όχι μόνο μείωσε το άγχος και τη σύγχυση για τους μη φυσικούς ομιλητές, αλλά παρείχε επίσης πιο ακριβείς πληροφορίες σχετικά με τις δεξιότητες και τις γνώσεις τους. Επιπλέον, η ανατροφοδότηση από τους εκπαιδευόμενους έδειξε αυξημένη αυτοπεποίθηση και μια ισχυρότερη αίσθηση ένταξης στην εκπαιδευτική διαδικασία. Ως αποτέλεσμα, η προσαρμοστική δοκιμή έγινε πρότυπο για άλλα ιδρύματα της περιοχής, αναδεικνύοντας τη δυνατότητά της να βελτιώσει την εκπαιδευτική ισοότητα.

Μελέτη περίπτωσης 2: Αξιολόγηση βάσει πορτφόλιο σε μια διαφορετική τάξη

Σε ένα πολυπολιτισμικό πρόγραμμα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (EEK) στις Κάτω Χώρες, οι εκπαιδευτικοί εφάρμοσαν ένα σύστημα αξιολόγησης βάσει χαρτοφυλακίου. Αντί να βασίζονται αποκλειστικά σε εξετάσεις, οι μαθητές ενθαρρύνονταν να συγκεντρώσουν αποδεικτικά στοιχεία της μάθησής τους μέσω διαφόρων μέσων, όπως γραπτές σκέψεις, έργα τέχνης, εκθέσεις έργων και παρουσιάσεις πολυμέσων.

Η μέθοδος αυτή επέτρεψε στους μαθητές να αποδείξουν τις ικανότητές τους με τρόπους που ταίριαζαν στα δυνατά τους σημεία και στο πολιτισμικό τους υπόβαθρο. Για παράδειγμα, ένας μαθητής με περιορισμένη γνώση των ολλανδικών μπορούσε να υποβάλει μια παρουσίαση βίντεο στη μητρική του γλώσσα, συνοδευόμενη από υπότιτλους. Οι εκπαιδευτικοί ανέφεραν ότι η προσέγγιση του χαρτοφυλακίου όχι μόνο ενέπλεξε βαθύτερα τους μαθητές, αλλά και ανέδειξε τα μοναδικά ταλέντα και τις προοπτικές τους. Οι συνεδρίες αξιολόγησης από ομοτίμους ενίσχυσαν περαιτέρω τη συνεργασία και τον αμοιβαίο σεβασμό μεταξύ της διαφορετικής ομάδας.

**Co-funded by
the European Union**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Γιατί αυτή η ενότητα έχει σημασία στην ΕΕΚ

Στην Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση (ΕΕΚ), οι αξιολογήσεις δεν είναι μόνο μέτρα της ακαδημαϊκής επίδοσης αλλά και δείκτες πρακτικής και επαγγελματικής ετοιμότητας. Οι εκπαιδευόμενοι της ΕΕΚ συχνά προέρχονται από διαφορετικά υπόβαθρα και έχουν μοναδικές ανάγκες, καθιστώντας την αξιολόγηση χωρίς αποκλεισμούς απαραίτητη για να εξασφαλιστούν ισότιμες ευκαιρίες για όλους τους μαθητές να αποδείξουν τις ικανότητές τους. Οι βασικοί λόγοι για τους οποίους αυτή η ενότητα είναι ζωτικής σημασίας στην ΕΕΚ περιλαμβάνουν:

Πρώθηση της ισότητας: Οι συμπεριληπτικές αξιολογήσεις αντιμετωπίζουν τα συστημικά εμπόδια, διασφαλίζοντας ότι οι εκπαιδευόμενοι με αναπηρίες, γλωσσικές δυσκολίες ή άλλες ανάγκες δεν βρίσκονται σε μειονεκτική θέση.

Ενίσχυση της απασχολησιμότητας: Με την προσαρμογή σε διαφορετικά μαθησιακά στυλ και ανάγκες, η αξιολόγηση χωρίς αποκλεισμούς προετοιμάζει καλύτερα τους εκπαιδευόμενους για το εργατικό δυναμικό, διασφαλίζοντας ότι μπορούν να προβάλλουν τις δεξιότητές τους με πρακτικούς και σχετικούς τρόπους.

Δημιουργία χώρων εργασίας χωρίς αποκλεισμούς: Οι αξιολογήσεις χωρίς αποκλεισμούς ενισχύουν τις αξίες της ποικιλομορφίας και της ενσωμάτωσης, τις οποίες οι εκπαιδευόμενοι μεταφέρουν στο επαγγελματικό τους περιβάλλον.

Υποστήριξη της δια βίου μάθησης: Οι προσαρμοστικές μέθοδοι αξιολόγησης ενθαρρύνουν τη νοοτροπία ανάπτυξης και εφοδιάζουν τους εκπαιδευόμενους με τη δυνατότητα συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης.

Σύνοψη και προβληματισμός

Η συμπεριληπτική αξιολόγηση αποτελεί βασικό συστατικό στοιχείο της μετασχηματιστικής εκπαίδευσης, διασφαλίζοντας ότι όλοι οι μαθητές έχουν ίσες ευκαιρίες να επιτύχουν. Υιοθετώντας ευέλικτες, δίκαιες και πολιτισμικά ανταποκρινόμενες πρακτικές αξιολόγησης, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να δημιουργήσουν υποστηρικτικά περιβάλλοντα που αναγνωρίζουν και γιορτάζουν τη διαφορετικότητα. Προκλήσεις όπως η προκατάληψη και οι περιορισμοί των πόρων πρέπει να αντιμετωπιστούν μέσω της κατάρτισης, της τεχνολογίας και των αλλαγών πολιτικής. Τελικά, η αξιολόγηση χωρίς αποκλεισμούς δεν ωφελεί μόνο τους μαθητές αλλά ενισχύει και το εκπαιδευτικό σύστημα στο σύνολό του. Η εφαρμογή αξιολογήσεων χωρίς αποκλεισμούς μπορεί να φαίνεται πρόκληση, ειδικά όταν οι πόροι είναι περιορισμένοι, αλλά με δημιουργικότητα και έμφαση στην προσβασιμότητα, οι εκπαιδευτικοί και οι διοικητικοί υπάλληλοι μπορούν να κάνουν σημαντικά βήματα προόδου.

Co-funded by
the European Union

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Γιατί αυτή η ενότητα έχει σημασία στην ΕΕΚ

Μια από τις πιο πρακτικές προσεγγίσεις είναι η αξιοποίηση δωρεάν εργαλείων και εργαλείων ανοικτού κώδικα που είναι εύκολα διαθέσιμα στο διαδίκτυο. Πλατφόρμες όπως το Google Forms μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον σχεδιασμό προσαρμοστικών κουίζ ή ερευνών που ανταποκρίνονται σε διαφορετικές ανάγκες. Για παράδειγμα, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ενσωματώσουν στοιχεία πολυμέσων, όπως εικόνες, βίντεο και κλιπ ήχου, προσφέροντας εναλλακτικούς τρόπους στους μαθητές να επιδείξουν την κατανόσή τους πέρα από τις παραδοσιακές μορφές που βασίζονται σε κείμενο. Ομοίως, εργαλεία όπως το Padlet παρέχουν έναν συνεργατικό χώρο όπου οι μαθητές μπορούν να συνεισφέρουν ιδέες οπτικά, προωθώντας τη συμμετοχή με τρόπους που ταιριάζουν στις ατομικές δυνάμεις.

Οι εκπαιδευτικοί μπορούν επίσης να υιοθετήσουν λύσεις χαμηλής τεχνολογίας για αξιολογήσεις χωρίς αποκλεισμούς. Αντί να βασίζονται αποκλειστικά σε ψηφιακά εργαλεία, θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν έντυπο υλικό, κάρτες μνήμης ή δραστηριότητες αφήγησης που επιτρέπουν στους μαθητές να εκφράσουν δημιουργικά τις γνώσεις τους. Για παράδειγμα, η χρήση γραφικών οργανωτών ή οπτικών βοηθημάτων μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές με δυσκολίες ανάγνωσης ή επεξεργασίας να δομήσουν αποτελεσματικά τις σκέψεις τους. Αυτοί οι απλοί πόροι μπορούν να δημιουργηθούν με ελάχιστο κόστος και προσπάθεια, αλλά έχουν βαθύ αντίκτυπο στην προσβασιμότητα.

Η συνεργασία μεταξύ των συμμαθητών είναι μια άλλη πολύτιμη στρατηγική. Οι αξιολογήσεις χωρίς αποκλεισμούς δεν απαιτούν πάντα εξελιγμένα εργαλεία. Μερικές φορές, οι πιο αποτελεσματικές μέθοδοι προέρχονται από την καλλιέργεια μιας υποστηρικτικής κουλτούρας στην τάξη. Η ενθάρρυνση της αξιολόγησης από ομοτίμους και της αυτοαξιολόγησης όχι μόνο ελαφρύνει το φόρτο εργασίας των εκπαιδευτικών, αλλά και ενισχύει την αυτοπεποίθηση και τις δεξιότητες κριτικής σκέψης των μαθητών. Για παράδειγμα, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να καθοδηγήσουν τους μαθητές να παρέχουν εποικοδομητική ανατροφοδότηση ο ένας στον άλλο χρησιμοποιώντας κριτήρια αξιολόγησης που είναι σαφή και εύκολα κατανοητά. Αυτή η προσέγγιση βοηθά τους μαθητές να αναπτύξουν αίσθημα ευθύνης και ιδιοκτησίας για την πρόοδό τους.

Τέλος, η υιοθέτηση μιας σταδιακής προσέγγισης της αλλαγής μπορεί να καταστήσει τις αξιολογήσεις χωρίς αποκλεισμούς διαχειρίσιμες και βιώσιμες. Οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να ξεκινήσουν με την τροποποίηση των υφιστάμενων αξιολογήσεων ώστε να περιλαμβάνουν πολλαπλές μορφές υποβολής, όπως να επιτρέπουν στους μαθητές να παρουσιάζουν τις γνώσεις τους μέσω προφορικών παρουσιάσεων, βίντεο ή χαρτοφυλακίων. Αυτές οι προσαρμογές απαιτούν μικρή οικονομική επένδυση, αλλά κάνουν μεγάλη διαφορά στην προσαρμογή των διαφορετικών μαθησιακών στυλ.

**Co-funded by
the European Union**

Γιατί αυτή η ενότητα έχει σημασία στην ΕΕΚ

Μια από τις πιο πρακτικές προσεγγίσεις είναι η αξιοποίηση δωρεάν εργαλείων και εργαλείων ανοικτού κώδικα που είναι εύκολα διαθέσιμα στο διαδίκτυο. Πλατφόρμες όπως το Google Forms μπορούν να χρησιμοποιηθούν για τον σχεδιασμό προσαρμοστικών κουίζ ή ερευνών που ανταποκρίνονται σε διαφορετικές ανάγκες. Για παράδειγμα, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ενσωματώσουν στοιχεία πολυμέσων, όπως εικόνες, βίντεο και κλιπ ήχου, προσφέροντας εναλλακτικούς τρόπους στους μαθητές να επιδείξουν την κατανόησή τους πέρα από τις παραδοσιακές μορφές που βασίζονται σε κείμενο. Ομοίως, εργαλεία όπως το Padlet παρέχουν έναν συνεργατικό χώρο όπου οι μαθητές μπορούν να συνεισφέρουν ιδέες οπτικά, προωθώντας τη συμμετοχή με τρόπους που ταιριάζουν στις ατομικές δυνάμεις.

Οι εκπαιδευτικοί μπορούν επίσης να υιοθετήσουν λύσεις χαμηλής τεχνολογίας για αξιολογήσεις χωρίς αποκλεισμούς. Αντί να βασίζονται αποκλειστικά σε ψηφιακά εργαλεία, θα μπορούσαν να χρησιμοποιήσουν έντυπο υλικό, κάρτες μνήμης ή δραστηριότητες αφήγησης που επιτρέπουν στους μαθητές να εκφράσουν δημιουργικά τις γνώσεις τους. Για παράδειγμα, η χρήση γραφικών οργανωτών ή οπτικών βοηθημάτων μπορεί να βοηθήσει τους μαθητές με δυσκολίες ανάγνωσης ή επεξεργασίας να δομήσουν αποτελεσματικά τις σκέψεις τους. Αυτοί οι απλοί πόροι μπορούν να δημιουργηθούν με ελάχιστο κόστος και προσπάθεια, αλλά έχουν βαθύ αντίκτυπο στην προσβασιμότητα.

Co-funded by
the European Union

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Γιατί αυτή η ενότητα έχει σημασία στην ΕΕΚ

Η συνεργασία μεταξύ των συμμαθητών είναι μια άλλη πολύτιμη στρατηγική. Οι αξιολογήσεις χωρίς αποκλεισμούς δεν απαιτούν πάντα εξελεγμένα εργαλεία. Μερικές φορές, οι πιο αποτελεσματικές μέθοδοι προέρχονται από την καλλιέργεια μιας υποστηρικτικής κουλτούρας στην τάξη. Η ενθάρρυνση της αξιολόγησης από ομοτίμους και της αυτοαξιολόγησης όχι μόνο ελαφρύνει το φόρτο εργασίας των εκπαιδευτικών, αλλά και ενισχύει την αυτοπεποίθηση και τις δεξιότητες κριτικής σκέψης των μαθητών. Για παράδειγμα, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να καθοδηγήσουν τους μαθητές να παρέχουν εποικοδομητική ανατροφοδότηση ο ένας στον άλλο χρησιμοποιώντας κριτήρια αξιολόγησης που είναι σαφή και εύκολα κατανοητά. Αυτή η προσέγγιση βοηθά τους μαθητές να αναπτύξουν αίσθημα ευθύνης και ιδιοκτησίας για την πρόοδό τους.

Τέλος, η υιοθέτηση μιας σταδιακής προσέγγισης της αλλαγής μπορεί να καταστήσει τις αξιολογήσεις χωρίς αποκλεισμούς διαχειρίσιμες και βιώσιμες. Οι εκπαιδευτικοί θα μπορούσαν να ξεκινήσουν με την τροποποίηση των υφιστάμενων αξιολογήσεων ώστε να περιλαμβάνουν πολλαπλές μορφές υποβολής, όπως να επιτρέπουν στους μαθητές να παρουσιάζουν τις γνώσεις τους μέσω προφορικών παρουσιάσεων, βίντεο ή χαρτοφυλακίων. Αυτές οι προσαρμογές απαιτούν μικρή οικονομική επένδυση, αλλά κάνουν μεγάλη διαφορά στην προσαρμογή των διαφορετικών μαθησιακών στυλ.

Co-funded by
the European Union

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

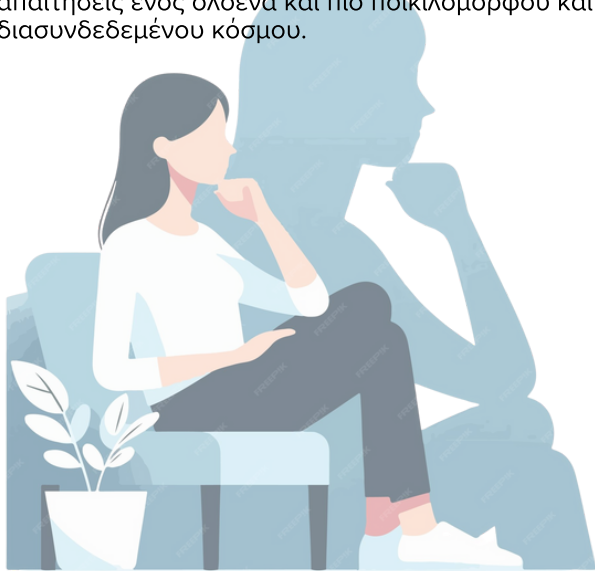
Γιατί αυτή η ενότητα έχει σημασία στην ΕΕΚ

Με την επινοητικότητα και τη συνεργασία, οι αξιολογήσεις χωρίς αποκλεισμούς μπορούν να γίνουν πραγματικότητα, ακόμη και σε περιβάλλοντα με περιορισμένους πόρους. Εστιάζοντας σε μικρές, ουσιαστικές αλλαγές και υιοθετώντας εργαλεία που είναι προσιτά και οικονομικά αποδοτικά, οι εκπαιδευτικοί και οι διοικητικοί υπάλληλοι μπορούν να δημιουργήσουν ένα μαθησιακό περιβάλλον όπου κάθε μαθητής θα αισθάνεται ότι εκτιμάται και θα έχει τη δυνατότητα να επιτύχει.

Ερωτήσεις προβληματισμού

- Πώς μπορείτε να προσαρμόσετε τις τρέχουσες πρακτικές αξιολόγησης ώστε να είναι πιο περιεκτικές;
- Ποια εργαλεία ή τεχνολογίες θα μπορούσαν να υποστηρίξουν τους διαφορετικούς μαθητές στο δικό σας πλαίσιο;
- Πώς μπορεί η αξιολόγηση από ομότιμους και η αυτοαξιολόγηση να ενισχύσουν τη συμμετοχικότητα στην τάξη;

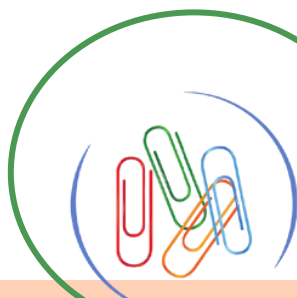
Είναι πολύ σημαντικό να το σκεφτείτε. Δίνοντας έμφαση στην αξιολόγηση χωρίς αποκλεισμούς στην ΕΕΚ, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να συμβάλουν στη δημιουργία ενός πιο δίκαιου και εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού, έτοιμου να ανταποκριθεί στις απαιτήσεις ενός ολοένα και πιο ποικιλόμορφου και διασυνδεδεμένου κόσμου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5

Αναφορές

- 1. Freire, S., & César, M. (2003). Inclusive ideals/inclusive practices: How far is a dream from reality?** European Journal of Special Needs Education, 18(3), 341–354.
- 2. Jardínez, M. J., & Natividad, L. R. (2024). The advantages and challenges of inclusive education: Striving for equity in the classroom.** Shanlax International Journal of Education, 12(2), 57–65.
- 3. Krischler, M., Powell, J. J. W., & Pit-Ten Cate, I. M. (2019). What is meant by inclusion? On the effects of different definitions on attitudes toward inclusive education.** European Journal of Special Needs Education, 34(5), 632–648.
- 4. Omanović, V., & Langley, A. (2023). Assimilation, integration or inclusion? A dialectical perspective on the organizational socialization of migrants.** Journal of Management Inquiry, 32(1), 76–97.
- 5. UNESCO. (1994). The Salamanca Statement and Framework for Action on Special Needs Education.** Paris, France: UNESCO.
- 6. The contribution of migration to regional development. (2022).** OECD Regional Development Studies.
- 7. Tran, L., & Nyland, C. (2011). International vocational education and training - the migration and learning mix.** Australian Journal of Adult Learning, 51(1), 8–31.

Επαγγελματική ανάπτυξη και συνεχής μάθηση

Αναπτύχθηκε από: Maria Potes Barbas

IPSANTARÉM

Εισαγωγή και Στόχοι

Η επαγγελματική ανάπτυξη και η συνεχής μάθηση διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην προώθηση της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς, ιδίως στο πλαίσιο της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ). Καθώς το εκπαιδευτικό τοπίο εξελίσσεται, οι εκπαιδευτικοί αναμένεται να αγκαλιάζουν τη δια βίου μάθηση για να ανταποκρίνονται στις ποικίλες ανάγκες των εκπαιδευομένων, ιδίως εκείνων με διαφορετικές ικανότητες, πολιτισμικό υπόβαθρο και μαθησιακές προκλήσεις. Το ευρωπαϊκό πλαίσιο αναδεικνύει τον επείγοντα χαρακτήρα του εφοδιασμού των εκπαιδευτικών με τα απαραίτητα εργαλεία και τις γνώσεις για την παροχή εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς που προετοιμάζει τους μαθητές για την αγορά εργασίας.

Το παρόν κεφάλαιο διερευνά τη σημασία της συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης (ΣΕΑ) στην εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς, ιδίως στο πλαίσιο της ΕΕΚ. Στόχος του είναι να καθοδηγήσει τους εκπαιδευτικούς στον εντοπισμό σχετικών ευκαιριών για επαγγελματική ανάπτυξη και προσφέρει πρακτικές ιδέες σχετικά με τις δεξιότητες και τις ικανότητες που απαιτούνται για την προώθηση ενός εκπαιδευτικού περιβάλλοντος χωρίς αποκλεισμούς. Επιπλέον, αναδεικνύει παραδείγματα από την πραγματική ζωή και βέλτιστες πρακτικές από το πεδίο, καταδεικνύοντας τον αντίκτυπο της επαγγελματικής επιμόρφωσης στην ένταξη.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Στόχοι

- Να κατανοήσουν τη σημασία της κατάρτισης για την προώθηση της ένταξης στο πλαίσιο των ρυθμίσεων ΕΕΚ: Το κεφάλαιο τονίζει πώς η συνεχής μάθηση εξοπλίζει τους εκπαιδευτικούς ώστε να αντιμετωπίζουν καλύτερα τις διαφορετικές ανάγκες των μαθητών τους, ιδίως εκείνων που κινδυνεύουν από αποκλεισμό.
- Να εντοπίσουν πόρους και ευκαιρίες για επαγγελματική ανάπτυξη: Οι εκπαιδευτικοί θα αποκτήσουν γνώσεις σχετικά με τους διαθέσιμους πόρους -τόσο τυπικούς όσο και άτυπους- που υποστηρίζουν την επαγγελματική τους ανάπτυξη στην εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς.
- Να αναπτύξουν δεξιότητες για τον εντοπισμό και την επιδίωξη της επαγγελματικής ανάπτυξης: Οι εκπαιδευτικοί θα μάθουν στρατηγικές για την αναζήτηση σχετικών ευκαιριών επιμόρφωσης που ευθυγραμμίζονται με τους επαγγελματικούς και παιδαγωγικούς τους στόχους.
- Να προωθήσουν τη δέσμευση για δια βίου μάθηση και ενημέρωση για τις τάσεις: Το κεφάλαιο ενθαρρύνει τους εκπαιδευτικούς να ενημερώνονται για τις τελευταίες εξελίξεις στην ενταξιακή εκπαίδευση, διασφαλίζοντας ότι η διδασκαλία τους παραμένει επίκαιρη και αποτελεσματική.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Θεωρητικό Υπόβαθρο

Γνώση

Η σημασία της συνεχούς επαγγελματικής ανάπτυξης στην ενταξιακή εκπαίδευση

Η συνεχής επαγγελματική ανάπτυξη είναι θεμελιώδους σημασίας για τη δημιουργία και τη διατήρηση ενός εκπαιδευτικού συστήματος χωρίς αποκλεισμούς που ανταποκρίνεται στις διαφορετικές ανάγκες των μαθητών. Η επιμόρφωση εφοδιάζει τους εκπαιδευτικούς με επικαιροποιημένες γνώσεις και στρατηγικές, ενισχύοντας την ικανότητά τους να προωθούν ένα περιβάλλον χωρίς αποκλεισμούς, όπου όλοι οι μαθητές, ανεξάρτητα από το υπόβαθρο ή τις ικανότητές τους, αισθάνονται ότι εκτιμώνται και υποστηρίζονται. Συμμετέχοντας στη συνεχή μάθηση, οι εκπαιδευτικοί παραμένουν ευθυγραμμισμένοι με τις τελευταίες εξελίξεις στις παιδαγωγικές θεωρίες, τις πρακτικές χωρίς αποκλεισμούς και τις αλλαγές πολιτικής. Αυτή η δυναμική διαδικασία όχι μόνο βελτιώνει την αποτελεσματικότητα των εκπαιδευτικών, αλλά και ενισχύει τη θεσμική δέσμευση για την ποικιλομορφία, την ισότητα και τη συμπερίληψη στο μαθησιακό περιβάλλον.

Αναστοχασμός των προσωπικών διδακτικών πρακτικών και αναζήτηση της βελτίωσης

Η αυτοανασκόπηση είναι απαραίτητη για την επαγγελματική ανάπτυξη, καθώς επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς να αξιολογούν κριτικά τις μεθόδους διδασκαλίας τους και να προβαίνουν σε τεκμηριωμένες αλλαγές. Οι εκπαιδευτικοί σε περιβάλλοντα χωρίς αποκλεισμούς πρέπει να αξιολογούν συνεχώς τον τρόπο με τον οποίο οι διδακτικές τους πρακτικές επηρεάζουν όλους τους μαθητές, ιδίως εκείνους που προέρχονται από περιθωριοποιημένα ή μειονεκτικά περιβάλλοντα. Η τακτική ανασκόπηση μέσω ημερολογίου ή παρατηρήσεων από συναδέλφους μπορεί να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς να εντοπίσουν τομείς που χρήζουν βελτίωσης, διασφαλίζοντας τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος ευνοϊκού για όλους τους μαθητές.

Η αναστοχαστική σκέψη περιλαμβάνει επίσης την αναζήτηση ανατροφοδότησης από συναδέλφους, μέντορες και ακόμη και μαθητές. Οι εκπαιδευτικοί πρέπει να υιοθετήσουν μια νοοτροπία συνεχούς βελτίωσης, αναγνωρίζοντας ότι η συμπεριληπτική εκπαίδευση δεν είναι στατική, αλλά εξελίσσεται με την αυξανόμενη κατανόηση των αναγκών των μαθητών.

Co-funded by
the European Union

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Ικανότητες

Δέσμευση στη διά βίου μάθηση και την επαγγελματική ανάπτυξη

Μια βασική ικανότητα για τους εκπαιδευτικούς είναι η σταθερή δέσμευση για δια βίου μάθηση. Αυτή η νοοτροπία υποστηρίζει τη συνεχή προσαρμογή των διδακτικών πρακτικών σύμφωνα με τις νέες έρευνες, τις τεχνολογίες και τις κοινωνικές αλλαγές. Στην συμπεριληπτική εκπαίδευση, η δια βίου μάθηση είναι ιδιαίτερα σημαντική, καθώς επιτρέπει στους εκπαιδευτικούς να βελτιώνουν συνεχώς την ικανότητά τους να εξυπηρετούν έναν ποικιλόμορφο μαθητικό πληθυσμό.

Η δια βίου μάθηση μπορεί να καλλιεργηθεί μέσω της συνεργασίας με ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και επαγγελματικούς φορείς που προσφέρουν προχωρημένες σπουδές στον τομέα της ένταξης, της γνωστικής και συναισθηματικής υποστήριξης και των τεχνολογικών καινοτομιών στην εκπαίδευση. Παραμένοντας ενημερωμένοι και ανοιχτοί σε νέες προσεγγίσεις, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να διασφαλίσουν ότι η πρακτική τους παραμένει μετασχηματιστική και σχετική.

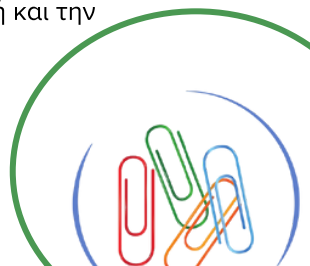
Ικανότητα ενημέρωσης για τις τελευταίες τάσεις και πρακτικές στην ενταξιακή εκπαίδευση

Για να ευημερήσουν σε ένα εκπαιδευτικό περιβάλλον χωρίς αποκλεισμούς, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να είναι προνοητικοί και να ενημερώνονται για τις τελευταίες έρευνες και τάσεις. Αυτό απαιτεί μια δομημένη προσέγγιση για την απόκτηση γνώσεων, όπως η εγγραφή σε εκπαιδευτικά περιοδικά, η συμμετοχή σε διεθνή συνέδρια και η αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων για την πρόσβαση στην παγκόσμια έρευνα και τις βέλτιστες πρακτικές. Για παράδειγμα, η συμμετοχή σε ευρωπαϊκά προγράμματα προσφέρει μια εξαιρετική πλατφόρμα για την ανταλλαγή ιδεών και τη μάθηση από διαφορετικά εκπαιδευτικά περιβάλλοντα.

Οι εκπαιδευτικοί που κατέχουν αυτή την ικανότητα διασφαλίζουν ότι οι μέθοδοι διδασκαλίας και οι στρατηγικές διαχείρισης της τάξης τους αντικατοπτρίζουν την πιο σύγχρονη κατανόηση του τρόπου υποστήριξης των μαθητών με διαφορετικές μαθησιακές ανάγκες. Επιπλέον, συμβάλλουν σε μια κουλτούρα ενσωμάτωσης που διαπερνά το ίδρυμά τους, επηρεάζοντας την πολιτική και την πρακτική σε ευρύτερη κλίμακα.

Co-funded by
the European Union

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Μελέτες περίπτωσης ή παραδείγματα

Τα ακόλουθα παραδείγματα προέρχονται από τα μαθήματα ψηφιακού γραμματισμού για την αγορά εργασίας στο IPSantarém, τα οποία δίνουν έμφαση στην εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς και στην επαγγελματική ανάπτυξη στο πλαίσιο της ΕΕΚ. Οι πρωτοβουλίες αυτές αναδεικνύουν τις πρακτικές εφαρμογές της συνεχούς μάθησης και της ένταξης.

Μελέτη Περίπτωσης 1: Εξατομικευμένη επαγγελματική ανάπτυξη στην ενταξιακή εκπαίδευση ψηφιακού γραμματισμού

Στο μάθημα «Ψηφιακός γραμματισμός για την αγορά εργασίας» στο IPSantarém, οι εκπαιδευτικοί ενθαρρύνθηκαν να εξατομικεύσουν τις μαθησιακές τους διαδρομές ώστε να ανταποκρίνονται στις ανάγκες των μαθητών με νοητικές και αναπτυξιακές δυσκολίες. Οι εκπαιδευτικοί συμμετείχαν σε συνεδρίες επαγγελματικής ανάπτυξης που επικεντρώθηκαν στην προσαρμογή των ψηφιακών εργαλείων και στη δημιουργία σχεδίων μαθημάτων χωρίς αποκλεισμούς.

Για παράδειγμα, στο μάθημα Επικοινωνία και Εξυπηρέτηση Πελατών, οι εκπαιδευτικοί εκπαιδεύτηκαν να χρησιμοποιούν τεχνολογίες όπως το Zoom και το Padlet για να προωθήσουν την ενεργό συμμετοχή, ειδικά για τους μαθητές με διαταραχές νοητικής υστέρησης που χρειάζονταν πιο προσιτές και διαδραστικές μεθόδους μάθησης. Αυτή η ευκαιρία επαγγελματικής ανάπτυξης επέτρεψε στους εκπαιδευτικούς να διερευνήσουν πώς τα ψηφιακά εργαλεία μπορούν να προσαρμοστούν σε ένα περιβάλλον τάξης χωρίς αποκλεισμούς, όπου όλοι οι μαθητές μπορούν να ευδοκιμήσουν. Η κατάρτιση βελτίωσε την ικανότητά τους να παρέχουν περιεχόμενο που ανταποκρινόταν στις ποικίλες ανάγκες των μαθητών και να γεφυρώνουν το ψηφιακό χάσμα, διασφαλίζοντας ότι οι πρακτικές διδασκαλίας χωρίς αποκλεισμούς ενσωματώνονταν πλήρως στις παιδαγωγικές τους μεθόδους.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

Μελέτη περίπτωσης 2: Αναστοχαστική πρακτική και συνεχής βελτίωση στην ένταξη

Μια άλλη επιτυχημένη πρωτοβουλία στο IPSantarém αφορούσε πρακτικές αναστοχαστικής διδασκαλίας που ενσωματώθηκαν στην επιμόρφωση για εκπαιδευτικούς που διδάσκουν 62 μαθητές με ειδικές ανάγκες. Μέσω ασκήσεων αυτοαναστοχασμού και ανατροφοδότησης από συναδέλφους, οι εκπαιδευτικοί ενθαρρύνονταν να αναλύουν κριτικά τις διδακτικές τους προσεγγίσεις και να εντοπίζουν τομείς προς βελτίωση. Σε μια τέτοια δραστηριότητα αναστοχασμού, οι εκπαιδευτικοί του μαθήματος «Ανάπτυξη αξιών» προβληματίστηκαν για το πόσο καλά τα μαθήματά τους προωθούσαν την ενσυναίσθηση και την κοινωνική υπευθυνότητα μεταξύ των μαθητών με διαφορετικές μαθησιακές ανάγκες.

Για παράδειγμα, αφού παρατήρησε τα επίπεδα εμπλοκής των μαθητών κατά τη διάρκεια ενός μαθήματος για την ενσυναίσθηση, ένας δάσκαλος συνειδητοποίησε ότι οι μαθητές με γνωστικές δυσκολίες δυσκολεύονταν με τις αφηρημένες έννοιες. Παρακολουθώντας σεμινάρια σχετικά με τη διαφοροποιημένη διδασκαλία και τις τεχνικές διαμορφωτικής αξιολόγησης, ο εκπαιδευτικός απέκτησε νέες στρατηγικές για να προσαρμόσει τη διδασκαλία του, χρησιμοποιώντας πιο συγκεκριμένα παραδείγματα και οπτικά βοηθήματα. Αυτή η συνεχής διαδικασία μάθησης, η οποία υποστηρίζεται από θεσμικές ευκαιρίες επιμόρφωσης, βελτίωσε σημαντικά την ικανότητα του εκπαιδευτικού να συναντά τους μαθητές εκεί που βρίσκονται και να υποστηρίζει αποτελεσματικότερα τη μαθησιακή τους πορεία.

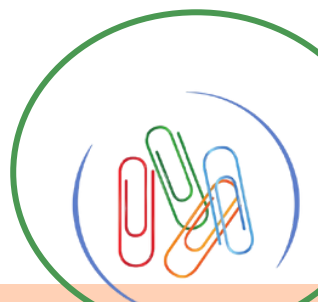

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6

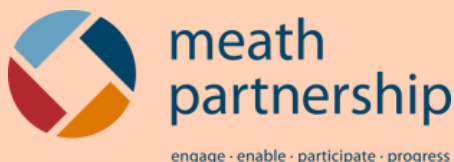
Αναφορές

1. Barbas, M. P., da Silva, A., Torres, A., Rodrigues, A. P., Cavadas, B., Novo, C., Linhares, E., Hamido, G., Luís, H., Piscalho, I., Samartinho, J., Soares, J. B., Dias, J. M., Teixeira, M., José, M., Uva, M., Silva, M., Lopes, N., Branco, N., Matos, P., Seixas, S., & Colaço, S. (2020). Handbook do Curso em Literacia Digital para o Mercado de Trabalho - Construção (2018-2021) (2nd ed.). Instituto Politécnico de Santarém, Escola Superior de Educação. <http://w3.esesantarem.pt/literaciadigital>

2. Barbas, M. P., da Silva, A., Torres, A., Rodrigues, A. P., Cavadas, B., Novo, C., Linhares, E., Hamido, G., Luís, H., Piscalho, I., Samartinho, J., Soares, J. B., Dias, J. M., Teixeira, M., José, M., Uva, M., Silva, M., Lopes, N., Branco, N., Matos, P., Seixas, S., & Colaço, S. (2020). Handbook do Curso em Literacia Digital para o Mercado de Trabalho - Reconstrução (2018-2021) (2nd ed.). Instituto Politécnico de Santarém, Escola Superior de Educação. <http://w3.esesantarem.pt/literaciadigital>

ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΕΙΤΑΙ ΑΠΌ ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΉ ΈΝΩΣΗ.
ΩΣΤΟΣΟ, ΟΙ ΑΠΌΦΕΙΣ ΚΑΙ ΟΙ ΓΝΩΜΕΣ ΠΟΥ
ΕΚΦΡΑΖΟΝΤΑΙ ΕΊΝΑΙ ΑΠΟΚΛΕΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ/ΤΩΝ
ΣΥΓΓΡΑΦΈΑ/ΣΥΓΓΡΑΦΈΩΝ ΚΑΙ ΔΕΝ ΑΝΤΑΝΑΚΛΟΥΝ
ΑΠΑΡΑΪΤΗΤΑ ΤΙΣ ΑΠΟΦΕΙΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΉΣ ΈΝΩΣΗΣ
Ή ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΈΚΤΕΛΕΣΤΙΚΟΥ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥ
ΕΚΠΑΪΔΕΥΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ (ΕΑΣΕΑ). ΟΥΤΕ Η
ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΈΝΩΣΗ ΟΥΤΕ Ο ΕΑΣΕΑ ΜΠΟΡΟΥΝ ΝΑ
ΘΕΩΡΗΘΟΥΝ ΥΠΕΥΘΥΝΟΙ ΓΙΑ ΑΥΤΕΣ.

ΑΡΙΘΜΟΣ 2023-1-IE01-KA220-VET-000159740

Co-funded by
the European Union

